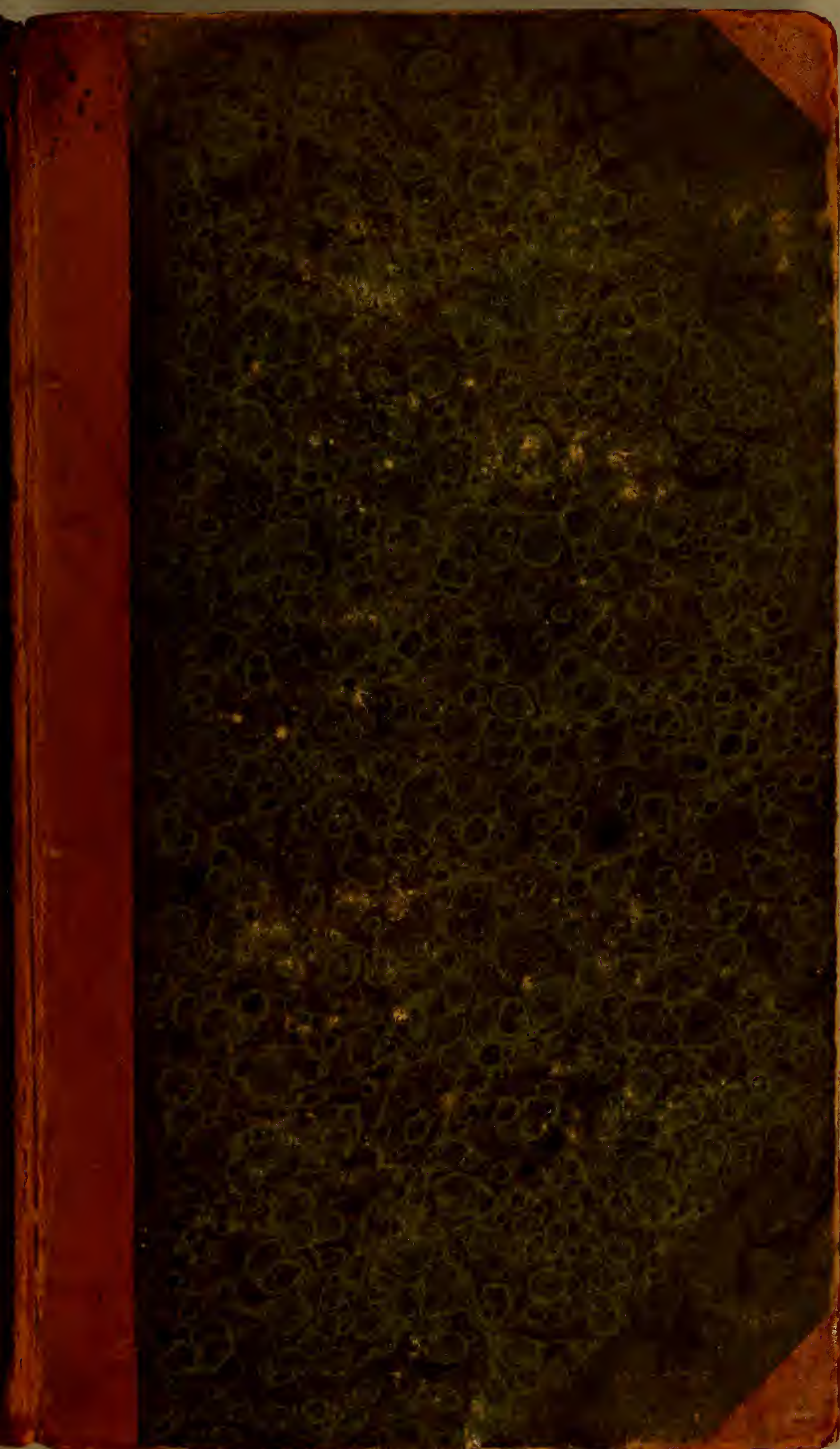

JEAN JACQUES DESSALINES.

HET LEVEN

VAN

JEAN JACQUES DESSALINES,

OPPERHOOFD DER OPGESTANE NEGERS

VAN

S^t. DOMINGO.

BEHELZENDE VELE BIJZONDERHEDEN, BETREKKELIJK HET LEVEN, HET KARAKTER EN DE WREEDHEDEN VAN DE VOORNAAMSTE BEVELHEBBERS DER NEGERS, SEDERT DERZELVER OPSTAND IN 1791.

DOOR

DUBROCA.

VERMEERDERD

MET EENIGE BERIGTEN, AANGAANDE DE VERHEFFING VAN DESSALINES TOT

KEIZER VAN HAÏTI,

ONDER DEN NAAM VAN

JACOBUS DEN EERSTEN.

TE HAARLEM, BIJ
FRANÇOIS BOHN,
MDCCCV.

HET LEVEN

VAN

J. J. DESSALINES.

*

Het is gewoonlijk de eerfte ftraf van groote fnoodaards, dat zij hunne bedrijven voor het oog der wereld ontmaskerd zien; en de eerfte wraak, welke men billijk van hunne wandaden nemen kan, is hen overtelaten aan de verfoeijing van het nageflacht.

Beide werelddeelen zijn reeds met fchrik vervuld van den naam en de affchuwelijk barbaarfche euveldaden van hem, wiens gefchiedenis ik onderneem te fchrijven; doch weinige lieden kennen als nog de onafgebrokene reeks der wreede misdaden van dezen Afrikaan, die van nu voortaan in de registers van de wanbedrijven der menfchen zoo vermaard geworden is, en wiens wreedheid alleen vergeleken kan worden met die der tijgers, de bewoners der luchtftreek, welke hem zag geboren worden.

Hoewel het ongetwijfeld ſmartelijk is om zijne oogen te wenden naar tooneelen van moord en verwoesting, kan het nogtans nuttig zijn dezelve te beſchouwen, ten einde de verontwaardiging, welke zij ons inboezemen, levendig te houden en de wraak, die deze euveldaden treffen moet, voortebreiden.

Het is vooral nuttig om dit afgrijsſelijk tafereel op te hangen, wanneer zulks dienstbaar kan zijn om dien afſchrik, welken hetzelve inboezemt, ook te verwekken ten aanzien van hun, die de bewerkers van zoo vele gruwelen in hunne beſcherming genomen, door hunnen onderſtand aangemoedigd en voor het oog der verontwaardigde natien, in zekeren zin, eene gemeene zaak met hun gemaakt hebben.

Zie daar ook het voorname oogmerk, dat ik mij heb voorgeſteld met de levensbeſchrijving van DESSALINES. Is de geſchiedenis van dit wreede mensch in ſtaat om de ongevoeligſten te doen ſidderen, van welk een gevoel wordt men dan niet doordrongen, wanneer men bedenkt, dat dit monſter, met bloed en wanbedrijven overdekt en geheel vervreemd van de zeden en beſchaving der Europiſche volken, bij het Gouvernement van eene Europiſche natie onderſteuning, beſcherming en bijſtand gevon-

vonden heeft en als nog vindt? Kan er eenige ſtaatkundige bedenking zijn, om de ſchandelijke verbindtenis te billijken van de Britſche regering met het Opperhoofd van een volk van moordenaars, welks wanbedrijven de geheele wereld ſchrik hebben aangejaagd?

Dit Gouvernement, hetwelk, gedurende de Franſche omwenteling, zich heeft durven beroemen, van den oorlog te voeren alleen *ter handhaving van de oude grondſlagen der burgerlijke maatſchappij en der vastgeſtelde wetten in Europa*, zou tegenwoordig zijne belangen met die van eenen wreeden roover vereenigen, welke, door eenen ongehoorden aanſlag, den haat heeft aan den dag gelegd, dien hij alle de beginſelen der Europiſche maatſchappijen toedraagt, en het zou niet billijk zijn om zoo wel de ſchande van het Gouvernement, dat beſcherming verleent, als de misdaden van het beſchermde monſter, der openbare verfoeijing toetewijden?

Neen er zou in het hart der menſchen zelfs geene kiem van zedelijkheid meer te vinden zijn, wanneer de bezoldiging van DESSALINES en zijne moordende benden op *St. Domingo* door de Engelſchen, de verontwaardiging van alle beſchaafde natien niet opwekte! Kan men

met eenigen grond vermoeden, dat de uitroeijing der Franſchen op *St. Domingo* voorgenomen en uitgevoerd zou zijn geworden, wanneer DESSALINES niet door het Engelſche Gouvernement onderſteund ware? en wanneer het waar is, gelijk men in het vervolg zien zal, dat men de uitvoering van zulk eenen aanſlag aan deze beſcherming moet toeſchrijven, kan onze afſchrik dan groot genoeg zijn zoo wel van de bedrijvers, als van de begunstigers van zoodanige gruweldaden?

Wat mensch, zoo ten minſte geene neiging tot wreedheid zijn hart beheerscht en hij alle ſchaamte niet verloren heeft, zou in het openbaar eene gemeene zaak willen maken met eenen bekenden moordenaar? en nogtans wordt door openbare ambtenaren, door mannen, wier pligt het is de eer eener natie op te houden, zonder bedenking ondernomen het geen ieder een zich ſchamen zou te onderſtaan!

De Engelſche ministers hebben op *St. Domingo* gehandeld niet met den overwinnaar der Franſchen, maar met hunnen eerloozen moordenaar; niet met het Opperhoofd eener beſchaafde maatſchappij, maar met den bevelhebber van eene bende Roovers, tegen wien zich eerder alle volken behoorden te vereenigen, als

als tegen een verſcheurend dier, welks doodelijke verwoestingen men te keer gaat.

Hoe is het mogelijk, dat deze ministers, — terwijl zij de eer hunner natie aan hunnen haat en tijdelijk belang opofferden, — niet begrepen hebben, dat zij de ſchrikbarende uitbarſting, die hen op *Jamaika* bedreigt, door hunne handelwijze wettigen? Wat zullen zij te eenigen dage aan de zwarte ſlaven hunner kolonien antwoorden, wanneer ook deze zich in het bloed der Engelſche familien gebaad, wanneer ook deze alle de Engelſche blanken onmeedoogend vermoorden zich onafhankelijk zullen verklaard hebben; en vervolgens hunne gruweldaden zullen verdedigen met de beſcherming, die het Britſche Gouvernement den moordenaren van *St. Domingo* vergunde? Men beeft van ſchrik terug, wanneer men denkt aan de treurige gevolgen, welke zoodanig een gedrag voor de menschheid hebben kan.

Na deze voorloopige bedenkingen, welke ik noodzakelijk geoordeeld heb, om eenigermate de bekendmaking te billijken van het ſchrikkelijk tooneel, dat ik voor mijne lezers openen moet, ga ik tot mijn onderwerp over.

Men behoeft, naar mijn gevoelen, niet meer te twisten over de vraag, of de plotſelinge afſchaffing der ſlavernij in de Franſche kolonien eene wezenlijke weldaad voor het menschdom geweest is. Ik ſtem toe, dat het voor den Europiſchen Wijsgeer, wanneer hij over dit belangrijk onderwerp nadacht, eene aangename gewaarwording was, wanneer hij zich de vruchtbare vlakten van *St. Domingo*, als door vrije lieden bebouwd wordende, kon voorſtellen; doch de vreesſelijke ſchok, welke de *Antilles* ondervonden hebben, ten einde hiertoe te geraken, heeft den ondergang van zoo vele Europiſche familien en zoo veler dood ten gevolge gehad, dat het tegenwoordig onbillijk en barbaars zou wezen om, ten voordeele der zwarte ſlaven, beginſelen interoepen, wier gevolgen voor het menschdom zoo rampzalig geweest zijn.

De vrijheid, dit groote goed, het welk de mensch niet deelachtig kan worden, zoo hij in zijn hart niet de kiem aller deugden omdraagt en zoo deze deugden niet door eene goede en zorgvuldige opvoeding ontwikkeld zijn geworden, deze vrijheid heeft zich, men

moet

moet het toeſtaan, op *St. Domingo* alleen doen kennen als eene afgrijsſelijke furie, die overal ſchrik en dood verſpreidde en alles te vuur en te zwaard verwoestte.

Men verbeelde zich meer dan honderd duizend, bijna wilde, menſchen, gewoon aan alle de barbaarsheden, die in *Afrika* bedreven worden; men verbeelde zich deze geheele menigte van eenen akeligen nacht gebruik makende, om zich, als hongerige en bloeddorſtige leeuwen en tijgers, te werpen op vreedzame en niets kwaads vermoedende kolonisten; want zoodanig was de verſchrikkelijke gebeurtenis, die in de maand Augustus van het jaar 1791, in het noordelijk gedeelte van *St. Domingo*, plaats had.

BIASSOU, de geduchtſte en wreedſte aller Afrikanen, was tot Hoofd van den geheelen opſtand verklaard en zag zich weldra aan de ſpitſe eens legers van zestig duizend ſlaven, die hij in de vlakte van het noorden bijeen verzameld had en, op eene uitgeſtrektheid gronds van negen vierkante mijlen, in hoopen van omtrent duizend man verdeelde, na dat hij hen den ſchrikkelijken eed had doen zweren, om, zonder onderſcheid van ouderdom of Sexe, alle blanken ombarmhartig te

 ver-

vermoorden (*). De pen weigert om de afschuwelijke tooneelen, die er als toen plaats had-

(*) Het leger van BIASSOU bestond uit menschen van onderscheiden Afrikaansche volkplantingen, die in taal, gewoonten en zelfs in kleur van elkanderen verschilden. Zij vereenigden zich alleen op bevel van het algemeene Opperhoofd en wanneer er slag moest geleverd worden. Onmiddelijk daarna gingen zij weder uit een en leefden, sommigen onder groote tenten, anderen in een soort van kleine hutten, *ajoupas* genoemd, of in woningen, die met bladeren overdekt waren. Men vond in dit leger de *Congos*, zoo bekend door hunne drift voor het dansen; de *Mosambikers*, met hun krijgshaftig en woest voorkomen; vervolgens de *Nagos*, *Ibos* en *Mondongeezen*, alle wilde en wreedaardige natien.

De *Kreool* - Negers, dat is de Negers die op het eiland geboren zijn, vormden ook eene soort van afzonderlijke natie, waaruit eigenlijk het hof van BIASSOU was zamengesteld. Deze Negers, wezenlijke apen der Blanken, behandelden elkanderen als Graven, Baronnen, Marquisen en Ridders. Opgesierd met den geroofden buit, zag men hen dikwerf gedoscht in prachtige kleederen, welke zij, om het des te belachlijker te maken, aantrokken over hunne naakte huid, zonder hemd of schoenen; zij maakten bestendig hun hof bij BIASSOU, en gaven Serenaden, Bals en maaltijden. Onder hun was het geringe overblijfsel van menschelijkheid geweken, het welk deze verzameling van brandstichters en moordenaars nog bezielde.

Over

hadden, te beſchrijven. Gedurende eene geheele maand werd deze vlakte, nog onlangs zoo rijk, bloeijend en ſchoon uit hoofde van hare plantaadjen en kunstige Zuiker-molens, alleen verlicht door de vlammen, waar door deze kostbare bezittingen verteerd werden. De gruwzame BIASSOU heerschtte weldra over puinhoopen en de wit gebleekte beenderen zijner ongelukkige ſlagtoffers.

Het is in dit rampzalig tijdſtip dat de geſchiedenis van DESSALINES eenen aanvang neemt. Deze wreede Afrikaan, eerst onlangs van de kusten van *Guinée* op *St. Domingo* overgebragt, was, toen de opſtand uitbarstte, bediende bij eenen

Over het algemeen, had in het leger de grootſte ongeregeldheid plaats; het danſen, de *tafia* en de vrouwen namen al den tijd in, welken niet ter plundering en vermoording der blanken, of ter eigene verdediging beſteed werd. Waren de kolonisten het onderling eens geweest, zoo hadden zij gemakkelijk eenen vijand kunnen ter onder brengen, die door allerlei ongebondenheden verzwakt was; doch ongelukkig waren de bewoners van het eiland op dit tijdſtip verdeeld in onderſcheidene partijen, die elkanders ondergang zochten te bewerken; en de gebeurtenisſen hebben duidelijk bewezen, dat de opſtand der Negers aangemoedigd werd door hun zelfs, welke door het Gouvernement gelast waren om denzelven te dempen.

eenen vrijen en gezeten Neger, DESSALINES geheeten. Zijn naam was JEAN-JACQUES. Geheel vervreemd van de zeden der Europeanen en van den invloed hunner gewoonten, beschaving en taal, was hem alle de onkunde en woestheid eigen van de luchtstreek, waaronder hij geboren was; het eenig gevoel, hetwelk zijne ziel beheerschtte, was wraakzucht, gelijk hij ook de loopbane zijner wanbedrijven intrad door eene schrikkelijk barbaarsche daad, door het vermoorden van zijn eigen meester, wiens naam hij aannam, met alles wat hem van deszelfs bezittingen begeerlijk voorkwam.

Vereenigd met de benden van BIASSOU, werd DESSALINES weldra door dit Opperhoofd der Negers onderscheiden en verkreeg van hem het bevel over eene afdeeling, met welke hij de vruchtbaarste en digtst bewoonde velden overstroomde, ten einde voor zijne wreedheid slagtoffers optesporen. De dood was in zijn gevolg onder de verschrikkelijkste gedaanten, welke men kon uitdenken. Sexe, rang, noch ouderdom werden ontzien. Een spoedige dood was eene gunst, vergeleken met de langzame en smartelijke martelingen, welke hij zoo wel den eerbiedwaardigen grijsaard, de geliefde moeder,

als

als den zuigeling deed ondergaan. Door geen enkel beletzel meer bedwongen, maakte de wreedheid van dezen barbaar zich kennelijk op eene wijze, waarvan de geschiedenis weinige voorbeelden oplevert. Hij was het, die een Officier der policie, met name BLEN, deed vatten en aan de deur zijner woning levendig vastspijkeren, en toen dien rampzaligen aldus was opgehangen, hem alle de leden, een voor een, met eene bijl deed afkappen. Elders een arme timmerman in zijne schuilplaats ontdekt hebbende, liet hij dien eene straf ondergaan, die overeenkwam met zijn ambacht, en dus tusschen twee planken binden en in stukken zagen.

BIASSOU had zijn hoofd-kwartier op eene zuiker-plantaadje, welke men alleen uit noodzakelijkheid gespaard had en aldaar was het, dat men alle de geplunderde goederen verzamelde van hun, die onder de slagen der Negers gevallen waren. Bebloede wapenen en kostbare uurwerken, wiskundige werktuigen en ijzeren ketels, allerhande vaatwerk en morsig lijwaat, porceleinen-vasen en dieren-vellen, kostbare diamanten en doodshoofden, waaraan het hair nog gevonden werd, prachtige tapijpen en afzigtelijke vodden: alles vond men

hier

hier in het park, onder een verward, ter neer gesmeten.

Op zekere vastgestelde dagen werden deze geroofde goederen verdeeld onder hun, die de meeste moorden bedreven, of de meeste plantaadjen verbrand hadden; terwijl zij door het Opperhoofd, wegens hunnen ijver, geprezen en tot hooger rang bevorderd werden. Aangedreven door begeerlijkheid en eerzucht, besloot DESSALINES de genegenheid van BIASSOU te winnen door eene uitstekende daad van wreedheid. Op zekeren dag dat dit Opperhoofd zich begeven had op eenen krijgstogt, waardoor hij eenigen tijd afwezig zou blijven, nam DESSALINES de gelegenheid waar, om het ontwerp, dat hij gevormd had, ter uitvoer te brengen. Met onverwachten spoed deed hij een inval in zeker gedeelte van het eiland, tot welk de opstand zijne verwoestingen nog niet had uitgestrekt, maakte drie honderd gevangenen, meest vrouwen, kinderen en grijsaards, sleepte hen geketend naar de legerplaats van BIASSOU, en liet vervolgens, daags voor de terugkomst van dit Opperhoofd, deze drie honderd slagtoffers vermoorden en derzelver hoofden steken op de spitse palissaden, waarmede het voorplein van het verblijf des Opperhoofds omringd was.

Op

Op dit verfchrikkelijk fchouwfpel, dat zich vertoonde voor de oogen van BIASSOU, toen hij in het hoofd-kwartier terug kwam, kon dit barbaarfche Opperhoofd zich niet onthouden, om eene wreedaardige vreugde te doen blijken; hij hield eenigen tijd ftil, om hetzelve op zijn gemak te befchouwen, en na dat hij zijne oogen genoeg had verzadigd, onderzocht hij aan wien hij deze verlustiging te danken had. DESSALINES werd genoemd en BIASSOU prees hem hoogelijk wegens zijnen ijver, fpoorde hem aan om op deze wijze voorttegaan en nam hem onder zijne lijfwachten; en van dezen aard was de gelegenheid, bij welke dezen bloeddorstigen Afrikaan zijne eerfte bevordering in het leger der zwarten verkreeg.

Ondertusfchen kwam er in de legerplaats van BIASSOU een man, wiens rampzaligen invloed weldra nog grooter werd dan die van DESSALINES en de rampen van *St. Domingo* nog veel meer verzwaarde. Deze man was TOUSSAINT-LOUVERTURE, wiens gefchiedenis reeds genoeg bekend is en waarvan ik dus alleen zal zeggen, dat hij, geboren zijnde op de *plantaadje van Breda*, in zijne jeugd beftemd was om de beesten te hoeden, doch vervolgens eenige vorderingen in het lezen en fchrijven gemaakt hebben-

bende, door den Heer BAIJOU DE LIBERTAS tot zijnen koetzier werd aangenomen en de genegenheid en het vertrouwen van zijnen meester verworf; dat hij, in den beginne, aan den opſtand geen deel nam, zoo lang hij aan deszelfs goeden uitſlag twijfelde, doch eindelijk oordeelde dat het gunstig oogenblik daar was, plotſeling het huis zijns meesters verliet en zich naar de legerplaats van BIASSOU begaf, die hem met vreugde ontvong en tot zijnen Secretaris of zaakwaarnemer aanſtelde, en vervolgens om zijnen ijver, in verſcheidene ondernemingen betoond, te beloonen, tot den rang van Kapitein der lijfwacht verhief.

Het was op dit tijdſtip, dat ook de verbindtenis tusſchen TOUSSAINT-LOUVERTURE en DESSALINES eenen aanvang nam; welke laatſte ook niet minder het vertrouwen van BIASSOU genoot; daar hem alles, wat een wreed en woest karakter uitmaakt, in eenen hoogen trap eigen was, en hem dus uit dien hoofde ook altoos het opzigt werd aanbevolen over de ſtrafoefeningen der blanken, die men in de gevechten gevangen gemaakt had.

Zie hier op welk eene wijze deze ſtrafoefeningen door dien barbaarſchen Afrikaan werden ingerigt en uitgevoerd.

Op

Op den dag, tot zulk eene affchuwelijke flagting bepaald, kwam het geheele leger in het hoofd-kwartier bij een, op eene kleine plek gronds, omtrent een vierde van eene mijl in den omtrek, zijnde eene kleine weide of beemd en omringd met een foort van heuvels, welke een natuurlijk amphitheater vormden. Het was op deze hoogten, dat de Negers zich plaatsten op die wijze, dat er in het midden eene genoegzame ruimte voor de ftrafoefeningen overbleef.

Dáár was het dat de ongelukkige blanken, zonder onderfcheid van ouderdom of fexe onderëen vermengd, geheel naakt en met de handen op den rug gebonden, gebragt werden. De ftrafoefening begon met de oudfte lieden, en door eene verfijnde wraak deed men hen ook de wreedfte ftraffen ondergaan, wijl men oordeelde, dat zij de Negers langer hadden doen lijden, dan de anderen. Men hing hen bij de kin op aan fcherpe en kromgebogene haken, welke vastgehecht waren aan palen van acht voeten hoog en omtrent twintig duim voorwaards uit ftaken. Op deze wijze moesten de ongelukkigen fomtijds meer dan twaalf uren achter een hangen, alvorens de dood hunne onuitfprekelijke fmarten eindigde, wijl de-

ze beulen, met eene ongehoorde wreedheid, van tijd tot tijd hunne ſlagtoffers losmaakten en vervolgens weder ophingen, ten einde zij de angsten van den ſmartelijkſten dood des te beter en langduriger zouden ondervinden.

De blanken van middelbaren ouderdom en welke men oordeelde dat niet langer dan tien jaren op het eiland gewoond hadden, werden twee aan twee geplaatst tusſchen planken van hunne hoogte, wel vastgebonden en vervolgens in ſtukken gezaagd.

De jongſten werden eerst de oogen met kurken-trekkers uitgerukt en daarna met de ſabel in ſtukken gehouwen.

Wat de vrouwen betreft, derzelver wijze van ſterven veranderden DESSALINES en zijne beulen naar hunne grilligheid. Somtijds vielen zij aan op de huismoeders, ontrukten de vruchten harer huwelijks-liefde aan hare lillende ingewanden, hakten dezelve in ſtukken en dwongen de rampzalige ſlagtoffers hunner wreedheid om te eten van dit vleesch, hetwelk zij haar met geweld inſtampten. De kinderen werden levendig geworpen in groote zuiker-ketels, met kokend water gevuld, of op roosters boven een brandend vuur gelegd.

Waarom voert mijn onderwerp mij heen tot het

het verhalen van zulke afgrijsfelijkheden? Had de geheele wereld niet gewaagd van deze affchuwelijke gebeurtenisfen, men zou meenen dat zij waren uitgevonden door eene barbaarfche verbeelding, met oogmerk om het menfchelijk hart te folteren en ons verachting en haat tegen onze medemenfchen inteboezemen.

Het leger van BIASSOU begon intusfchen de gevolgen te gevoelen van de weinige ondergefchiktheid zijner foldaten en de onkunde van derzelver bevelhebber. BIASSOU had niets berekend, niets befpaard, ten einde zijne benden eenige toevlugt zouden kunnen vinden. De hongersnood begon in het leger te woeden en de ontevredenheid der Negers werd kenbaar door de oproerigheid van fommige afdeelingen; reeds hadden de *Ibos* en *Mofambikers* voorgenomen om eenen anderen bevelhebber te benoemen, en BIASSOU had den opftand alleen kunnen ftuiten door den indrukmakenden toeftel der fchrikkelijkfte ftraffen.

Bijgeftaan door TOUSSAINT - LOUVERTURE en DESSALINES, die reeds de grondflagen hunner magt begonnen te leggen, terwijl zij, van den eenen kant, de ontevredenheid der zwarten aanvuurden en van den anderen kant, het wreed karakter van den Generaal en Chef aanhitsten,

ten einde hem hatelijk te maken, voerde BIASSOU met een ijzeren ſcepter het bevel over het leger der zwarten; onder verſchillende voorwendſels deed hij eene menigte van oude lieden van beide Sexen, van zieken en gekwetſten ombrengen; de ſchrik heerschtte in aller harten; het bloed ſtroomde aan alle kanten; en de menigte van ſlagtoffers, die hij dagelijks liet ombrengen, om zijne magt ſtaande te houden, vermeerderde alleen de mate zijner wreedheid.

Van den anderen kant verloor hij veel van zijne achting en gezag bij de Negers, door de tegenſpoeden, welke hij ondervond in verſcheidene gevechten met de blanken, die zich, uit hoofde van het dringend en algemeen gevaar, te zamen vereenigd hadden.

De Negers, die in eene diepe onwetendheid gedompeld en bijgevolg ten uiterſte bijgeloovig waren, beſchouwden hem als iemand, die door eenen hoogeren geest bezield en onverwinnelijk was. BIASSOU zelf, nog bijgelooviger dan allen, over welke hij bevel voerde, beſchouwde zich als een werktuig van 's hemels wraak, en zijn bijgeloof, te dezen opzigte, was zoo groot, dat hij de eerſte was, die zich verwonderde en het vreemd vond, dat alle zijne ondernemingen niet beſtendig met eenen goeden uitſlag bekroond werden.

De

De zendelingen van hun, die den opſtand der Negers onderſteunden, de vermindering van het gezag van BIASSOU vernemende, zonden hem eenen geestelijken, met name PHILEMON, een oud priester van de Parochie van *la Grande Rivière.* Deze man, die door de vrees voor den opſtand eerst naar het Spaanſche gedeelte van het eiland de wijk genomen had, was aan de *Kaap* teruggekomen; en daar hij listig, eer- en dweep-zuchtig was, had hij de taak op zich genomen om door zijnen invloed het gezag van BIASSOU te herſtellen en daar door de partij te begunſtigen, die den ondergang van *St. Domingo* begeerde.

PHILEMON, ten voordeeligſte aan BIASSOU zijnde aanbevolen en voorgeſteld als een man, hem door den hemel gezonden, om hem te beſturen in de nieuwe pogingen, welke hij voornemens was aantewenden ter verdediging der goede zaak, werd door hem aangeſteld tot groot-aalmoezenier van het leger der zwarten; hij gaf zich alle moeite om zich van den geest des Neger-Generaals meester te maken; tweemaal in de week liet hij hem biechten en telken zondag het avondmaal gebruiken: ook was BIASSOU welhaast niets meer dan de eerſte ſoldaat in een leger, waarover PHILEMON het Op-

pergezag had weten te verkrijgen. Om des te grooter indruk op den zwakken geest der Negers te maken had deze priester zijne afzonderlijke woning, tafel, bedienden, jagers en allerlei lieden, die hem zijnen voorraad bezorgden; hij vorderde weldra lijfwachten, die hem ook toegeſtaan werden, en hij vertoonde zich niet meer in de legerplaats, dan gekleed in zijn priesterlijk gewaad.

Hoe grooter eerbewijzen BIASSOU beſpeurde, dat zijn aalmoezenier zich geven liet, des te meer verbeelde hij zich, dat de gunst van het opperwezen hem beſchermde en onſchendbaar maakte; terwijl de Negers hunne geestdrijverij zoo verre dreven, dat zij zich voor zijne voeten nederwierpen en hem over hunne ligchamen lieten heen gaan, ten einde het ſtof de voeten van den heiligen niet beſmetten zou.

Oplettend intusſchen om hun voordeel te doen met de dagelijkſche vermindering des gezags van BIASSOU en van den ſchrik, dien zijn naam inboezemde, verbonden zich TOUSSAINT-LOUVERTURE en DESSALINES des te naauwer, ten einde hem geheel te doen vallen. Onder de bevelhebbers der Negers, die, hoewel aan BIASSOU ondergeſchikt, echter zekere onafhankelijkheid behouden hadden, als ook het regt,

om

om over de volkplanting, waarvan zij het hoofd waren, te gebieden, bevond zich eenen beroemden Neger, de geheime mededinger van BIASSOU, met name JEAN FRANCOIS. Ten naauwste met hem verbonden, deelde TOUSSAINT-LOUVERTURE hem ook zijne ontwerpen mede en bood aan om hem BIASSOU in handen te leveren, zoo hij zich in zijne plaats wilde stellen. JEAN FRANCOIS, ingenomen met het vooruitzigt om eene groote magt te verkrijgen, stemde in alles toe en beloofde van zijnen kant aan TOUSSAINT-LOUVERTURE om hem het opperbevel over een gedeelte van het leger te zullen geven.

De zaken bevonden zich in dezen staat, toen er eene gebeurtenis plaats had, die de ontwerpen der zamenzweerders bevorderlijk was en den val van BIASSOU verhaastte. De blanken, die eene aanmerkelijke magt verzameld hadden, kwamen hem in zijne legerplaats aantasten; het gevecht duurde lang en was schrikkelijk; doch de Negers behaalden de overwinning niet en telden zelfs des anderen daags meer dan vijf duizend van de hunnen onder de gesneuvelden. Terwijl in de legerplaats van BIASSOU de trom geroerd werd, om de Negers tot het gevecht te roepen, doorliep PHILEMON de gelederen,

en hunne taal magtig zijnde, ſprak hij hen, met krachtige bewoordingen, moed in het lijf. De indruk, dien hij op hun maakte, was zoo groot, dat zij hem uit eenen mond verzochten, om deel te willen nemen in het gevecht, ten einde *de Heer* niet van het leger wijken mogt. De listige priester kon geen voorwendſel vinden om dezen algemeenen wensch niet intewilligen; men gaf hem dus het ſchoonſte paard van het leger en hij toonde ſchijnbaar eenen moed, dien hij verre was van te bezitten; doch naauwelijks was het gevecht begonnen, of hij nam met losſen teugel de vlugt, terwijl de ſchrik hem zoodanig overmeesterd had, dat hij verviel onder een detachement kavallerie der blanken, en dus gevangen raakte. Naar de *Kaap* gevoerd, werd hij veroordeeld om te worden opgehangen en hij ontving zijne ſtraf op de wapenplaats, in in tegenwoordigheid der vergaderde inwoners.

Deze ſlag, die een der bloedigſten was, welke er hebben plaats gehad, gedurende de drie jaren, dat de opgeſtane Negers meester waren van de vlakte van het noorden, was de doodſteek voor het gezag van BIASSOU en begunstigde op eene bijzondere wijze de ontwerpen zijner vijanden.

Het is voorts uit het leven van TOUSSAINT-

LOU-

LOUVERTURE genoeg bekend, hoe dit Oppethoofd door dezen aan JEAN FRANCOIS werd overgeleverd, gevankelijk naar *St. Auguſtin* werd gevoerd en aldaar van verdriet omkwam.

Toen vervolgens de oorlog in *Europa* was uitgebarsten wilden de Spanjaarden in het begin van 1793 zich met al, wat vijand der Franſche Republiek was, verſterken, en riepen dus de oproerige Negers onder hunne vaandelen. TOUSSAINT-LOUVERTURE werd Veldmaarſchalk, JEAN FRANCOIS Luitenant Generaal. Zij voerden den oorlog tegen de Franſchen op eene wijze, hunner waardig, gedurende den tijd van omtrent twee jaren. Te vergeefs wilden de Franſchen hen tot hunnen pligt terug brengen; doch bij den naderenden vrede voorzag TOUSSAINT-LOUVERTURE het einde zijner dienſten en was bedacht om van partij te wisſelen; weldra voerde hij ook zijn voornemen uit, bragt alle de Spanjaarden, die onder zijn bevel ſtonden, om het leven en begaf zich met zijne troepen naar *Port-de-Paix*, waar hij den eed van getrouwheid aan de Franſche Republiek aflegde, in tegenwoordigheid van den Generaal ETIENNE LAVEAUX, die toen *St. Domingo* beſtuurde.

Deze Generaal hem echter weinig vertrou-

wende, zou hij wel dra tot werkeloosheid gebragt zijn, zoo hem niet door een buitengewoon toeval weder eene nieuwe loopbaan geopend ware geworden. In de maand Ventôse van het vierde jaar namelijk barstte er in de *Kaapstad* een oproer uit, waarbij de Generaal LAVEAUX gevangen werd genomen. TOUSSAINT-LOUVERTURE snelde ter zijner wraak aan het hoofd van tien duizend man, trok de *Kaapstad* binnen, verloste en herstelde den Generaal LAVEAUX, welke hem de uiterste erkentenis betoonde, en tot Divisie Generaal en zelfs tot Lieutenant bij het Gouvernement van *St. Domingo* benoemde, waar door hij dus in de gelegenheid kwam om de grondslagen zijner geweldenarij te leggen en om dit met vrucht te doen, wist hij zijne vrienden voorname posten te bezorgen. Ook DESSALINES werd in dit opzigt niet vergeten, want TOUSSAINT-LOUVERTURE verzocht en verkreeg voor hem den rang van Brigade-Generaal, als ook het bevel in het district *des Gonaïves*.

Het was dáár dat deze Neger den loop zijner wreedheden hervatte, welken, naar zijnen zin, al te lang was afgebroken. Zoo dra hij zich in zijnen post bevestigd zag, was zijne eerste zorg om een korps van erkende moordenaars

op

op te rigten; hij nam eene menigte van roovers en banditen, die reeds honderde malen het ſchavot ontkomen waren, in zijnen dienst en rigtte van dezelve een regiment op, onder den naam van *Sans-Culottiſche Negers* of *revolutionaire armee.* Met dezen ſtoet van beulen doortrok DESSALINES zijn Gouvernement, willekeurig alle blanken vermoordende, die hem mishaagden, of wier bezittingen hij begeerde te plunderen.

Dit was op het tijdſtip, dat TOUSSAINT-LOUVERTURE oorlog voerde tegen de Engelſchen, die zich van verſcheidene gewigtige plaatſen op het eiland hadden meester gemaakt, en daar derzelver aanhangers ſtrengelijk werden opgeſpoord en vervolgd, liet DESSALINES niet na, ten einde een voorwendſel van zijne onmenſchelijkheden te vinden, om aan de Franſche kommisſarisſen te ſchrijven, dat alle de genen, die hij ter dood had doen brengen, vrienden der Engelſchen waren. Verheugd van zoo veel ijver en getrouwheid te vinden bij eenen Neger, die nog zoo kort te voren de ſchrik der geheele kolonie geweest was, ſchonken de Franſche kommisſarisſen, gedrongen door TOUSSAINT-LOUVERTURE, aan DESSALINES den rang van Diviſie Generaal, met welken bekleed hij

 het

het bevel bleef voeren in het diſtrict *des Gonaïves*, tot dat de Engelſchen *St. Domingo* ontruimd hebbende en TOUSSAINT-LOUVERTURE meester van de geheele kolonie geworden zijnde, hem door denzelven het opperbevel over de departementen van het westen en zuiden werd opgedragen.

Dus bekleed met een volſtrekt gezag was hij tevens gelast om door alle mogelijke middelen de eerzuchtige oogmerken te bevorderen van TOUSSAINT-LOUVERTURE, die openlijk de oppermagt over de kolonie zocht te verkrijgen; doch alvorens overtegaan tot het verhaal der verdere bedrijven van DESSALINES, zal het noodig zijn eenige trekken uit het leven van TOUSSAINT-LOUVERTURE aantehalen, ten einde den lezer te doen zien in welken ſtaat zich de kolonie, omtrent dezen tijd, bevond.

Na het voorgevallene met den Generaal LAVEAUX, het welk de oogmerken van TOUSSAINT-LOUVERTURE zoo grootelijks begunſtigd had, zond het Fransch Gouvernement nieuwe Agenten naar *St. Domingo*, om er de Staatsregeling van het derde jaar intevoeren en de publicke magten dienvolgende interigten. Deze Agenten waren gelast, om TOUSSAINT-LOUVERTURE de erkentenis van het Uitvoerend

Be-

Bewind, in derzelver geheele uitgeſtrektheid, te doen ondervinden en door nieuwe gunstbewijzen de diensten te beloonen, welke hij de Republiek bewezen had, in den perſoon van den Generaal LAVEAUX, door hem de vrijheid te hergeven en dienvolgens ook de geconſtitueerde magten te doen eerbiedigen. De Franſche Kommisſarisſen waren dus naauwelijks op *St. Domingo* aangekomen, of zij haastten zich om aan TOUSSAINT-LOUVERTURE de gunst van het Gouvernement te doen blijken, en om hem een bewijs van hun vertrouwen te geven, droegen zij hem den bijzonderen last op; om de Engelſchen uit de Kolonie te verdrijven. Het gedrag van TOUSSAINT-LOUVERTURE, gedurende dezen oorlog, was dat van eenen volijverigen, bekwamen en getrouwen Generaal, zoo dat dit tijdvak ontegenzeggelijk het ſchoonſte van zijn leven zou geweest zijn, wanneer de diensten, die hij toen aan *Frankrijk* bewees, niet met zijne eerzuchtige ontwerpen in verband hadden geſtaan. Het oogenblik om ſlap, of in overeenkomst met de Engelſchen, te handelen, was nog niet gekomen; hij moest eerst alle mogelijke blijken van getrouwheid aan 't Fransch Gouvernement geven, om deszelfs vertrouwen geheel te winnen en nieuwe gunsten

te

te verkrijgen, die hem, in het volvoeren zijner ontwerpen, bevorderlijk konden zijn. Hij werd ook in zijne verwachting niet bedrogen; de Kommisſarisſen van het Uitvoerend Bewind over zijn gedrag voldaan, en hem een nieuw blijk van erkentenis willende geven, benoemden hem tot Generaal en Chef der legers van *St. Domingo*, welke aanſtelling plaats had in Germinal van het vijfde jaar.

Bekleed dus met een gezag, waardoor hij over alle de vermogens der kolonie beſchikken kon, was TOUSSAINT-LOUVERTURE weldra bedacht om zijne onafhankelijkheid te verzekeren; hij liet SANTHONAX, den voornaamſten der Kommisſarisſen, bij het Gouvernement beſchuldigen, en zonder de gevolgen zijner aanklagte aftewachten, noodzaakte hij hem om den 7den Fructidor van het vijfde jaar de kolonie te verlaten.

De opvolger van SANTHONAX was de Generaal HEDOUVILLE; doch deze Agent, die door zijne onberispelijke deugd, krijgs-bekwaamheden en de zachtheid zijner zeden zeer veel zou hebben kunnen toebrengen om de rampen van *St. Domingo* te lenigen, was, even min als zijn voorganger, naar den ſmaak van TOUSSAINT-LOUVERTURE. Aan de *Kaap* komende vond

vond hij er dezen niet; TOUSSAINT was toen bezig met eene militaire expeditie, waarvan de omſtandigheden verdienen gemeld te worden, niet alleen om dat zij in betrekking ſtaan met de ongenade van den Generaal HEDOUVILLE, maar ook een merkwaardige trek van de trouwloosheid van TOUSSAINT-LOUVERTURE opleveren. Hoe meer dit Opperhoofd der Negers den tijd naderde, waarop zijn verraad moest bewerkſtelligd worden, zoo veel te meer zocht hij de Mogendheden, die *Frankrijk* vijandig waren, in zijne belangen te krijgen; en hieruit kan men ligt begrijpen, dat hij het zorgvuldigst de onderſteuning van *Engeland* zocht te erlangen. Het was in deze omſtandigheden, dat de Engelſche Generaal MAITLAND aan TOUSSAINT-LOUVERTURE de ontruiming voorſtelde van *St. Marc*, *Port-au-Prince*, *Jeremie*, *Môle* en andere plaatſen, welke de Engelſchen als nog op *St. Domingo* in bezit hadden. Dit voorſtel aan den Generaal HEDOUVILLE medegedeeld zijnde, haastte deze zich, om, in zijne hoedanigheid van onmiddelijk afgezant der Republiek, hetzelve aantenemen; zich echter voorbehoudende, om in onderhandeling te treden met die behoedzaamheid en waardigheid, welke het Gouvernement, dat hij de eer had te ver-

vertegenwoordigen, voegen zouden. Deze bepaling bragt den ſchrik onder de uitgewekene kolonisten, die zich bevonden in plaatſen, welke door de Engelſchen bezet waren; zij verſcheurden openlijk de afkondigingen der Franſche kommisſarisſen, deden de preliminairen verbreken en verklaarden, dat zij niemand dan TOUSSAINT-LOUVERTURE wilden erkennen en alleen met hem begeerden te onderhandelen. De kapitulatie, zoo als de Generaal MAITLAND goed gevonden had haar voorteſchrijven, werd dus in der daad tusſchen TOUSSAINT-LOUVERTURE en den Engelſchen Generaal geſloten, zonder medeweten van den Generaal HEDOUVILLE.

Onder de bedingen van dit zonderling verdrag, door de Engelſchen voorgeſchreven aan eenen verraderlijken Generaal, die in openlijken opſtand was tegen het Gouvernement, dat hij diende, bevonden zich ook de voorwaarden, dat alle de voortbrengſelen der kolonie naar *Engeland* zouden gezonden worden, in ruiling van Engelſche manufacturen en andere Europiſche waren, die de bewoners van *St. Domingo* zouden noodig hebben; als ook dat deze handel-betrekkingen zouden beſchermd worden door een ſterk Eskader van Engelſche Schepen.

Na dit zoo blijkbaar verraderlijk bedrijf begaf zich TOUSSAINT-LOUVERTURE naar *Môle*, waar hij eene intrede deed, wier pracht ongetwijfeld een voorwerp van befpotting was voor hun, die dezelve hadden uitgedacht. Hij werd aan de voornaamfte poort ontvangen onder een verhemelte, en met levendige toejuichingen, onder het gebulder van 't gefchut, gebragt naar 't verblijf van het Bewind. Dáár werd hem een kostbaren maaltijd gegeven; vervolgens manœuvreerden de Engelfche troepen in zijne tegenwoordigheid en eindelijk werd hij door den Generaal MAITLAND, in naam des Konings van *Engeland*, befchonken met een metaal ftuk kanon.

De belediging echter het Fransch Gouvernement, in den perfoon van deszelfs afgezant, aangedaan, was daarmede niet weggenomen en veroorzaakte misnoegen bij hun, die aan *Frankrijk* verknocht waren; ten einde hetzelve te doen ophouden en ter gelijker tijd een voorwendfel te hebben om den Generaal HEDOUVILLE naar *Europa* terug te zenden, bedacht TOUSSAINT-LOUVERTURE om hem in verdenking te brengen, als ware hij een geheim vijand der Negers en als ware zijn oogmerk om hen weder in flavernij te dompelen. Ingevol-

ge

ge hiervan deed hij den Franſchen kommisſaris een Reglement over den landbouw aannemen, waarvan hij zelf de grondſlagen had vastgeſteld; zoodra nu dit Reglement publiek werd gemaakt, lieten de bezoldigde zendelingen van TOUSSAINT-LOUVERTURE, DESSALINES, MOIJSE, CHRISTOPHE en anderen niet na om te ſchreeuwen over dwingelandij en de ſchending van alle de natuurlijke regten van den mensch. Hetzelve Reglement werd voorgeſteld als een aanſlag tegen de vrijheid der Negers en men bedreigde het leven van den Generaal HEDOUVILLE. Ook als toen had deze afgezant het verdriet, om twee van zijne *Aides-de-Camp* te verliezen, die bij de Stad *St. Marc* vermoord werden, op het oogenblik dat zij van eene zending naar *Aux Caijes* terug kwamen, om zich naar de *Kaap* te begeven.

Zoo vele redenen van verdriet en hartzeer, gevoegd bij de geweldenarijen, waarmede de Generaal HEDOUVILLE bedreigd werd van den kant van TOUSSAINT-LOUVERTURE, die aan het hoofd zijns legers naderde, dreigende hem en alle de blanken van de Kolonie te vermoorden, deden hem eindelijk beſluiten, om, in Nivôſe van het zevende jaar, na drie maanden verblijfs aan de *Kaap*, weder naar *Frankryk* te vertrek-

trekken. Wie betreurt hier niet de kracht der vooroordeelen, die het Fransch Gouvernement ten voordeele van TOUSSAINT-LOUVERTURE innamen? Noch de erkende braafheid van den Generaal HEDOUVILLE, noch zijne gegronde klagten konden de oogen van het Uitvoerend Bewind openen.

Hij werd onmiddelijk opgevolgd van den Kolonel VINCENT, eenen getrouwen Agent van TOUSSAINT-LOUVERTURE, die, de onbeschaamdheid hebbende om den Kommissaris HEDOUVILLE aantetijgen, dat hij de vrijheid der Negers had willen ondermijnen, dat hij een eerzuchtige was en de publieke fondsen misbruikt had, tevens behendig genoeg was, om de aandacht van het Gouvernement van den wezenlijk schuldigen aftetrekken en alle vermoedens te werpen op den deugdzamen Burger, wien van zijne zending niets overbleef, dan treurige herinneringen en het gevoel zijner onschuld.

Na het vertrek van den Generaal HEDOUVILLE, kreeg ROUME, die als Agent van de Fransche Republiek te *Santo-Domingo* zijn verblijf hield, van het Uitvoerend Bewind bevel, om zich naar de *Kaap* te begeven en aldaar de teugels van het Bestuur in handen te nemen, Deze nieuwe Agent, wien zoo vele onheilen in zijnen post verbeidden, had de rust, welke

 hij,

hij, gedurende de eerste maanden van zijn bestuur, genoot, te danken aan de gebeurtenissen, die eenigen tijd na zijne aankomst aan de *Kaap* voor vielen. TOUSSAINT-LOUVERTURE, welverre van zijne inhuldiging tegentegaan, begunstigde integendeel dezelve, zoo veel hij vermogt. Zijn oogmerk was om van deszelfs tusschenkomst gebruik te maken en zich van zijn gezag te bedienen in den oorlog, dien hij verklaard had aan RIGAUD, eenen Mulatten-Generaal van het zuiden. De verwoestingen van dezen oorlog tusschen de Negers en Mulatten waren verschrikkelijk. Beide partijen baadden zich in het bloed harer eigene medeburgers, en het was gedurende dezen moorddadigen oorlog, dat TOUSSAINT-LOUVERTURE, bijgestaan door DESSALINES, twee derde deelen der Mulatten op *St. Domingo* deed ombrengen, gelijk ook aan de *Kaap* alle de Zwarten, die eigendommen bezaten en aangeduid werden onder den naam van de Fransche factie. RIGAUD, verwonnen zijnde, redde zich en zijn huisgezin en begaf zich naar *Frankryk*; terwijl TOUSSAINT-LOUVERTURE de zuidelijke provincien, als overwinnaar, intrekkende, de beste vrienden van RIGAUD liet fusilleeren, hoewel zij zich, vertrouwende op zijne plegtige beloften, aan zijne goedertierenheid hadden overgegeven.

TOUS-

TOUSSAINT-LOUVERTURE intusſchen niets meer te vreezen hebbende van eenen mededinger, die zijne magt had durven bedreigen, gebruikte als nu alle zijne kunſtenarijen ten verderve van den kommisſaris ROUME, wiens ſtaatkundig aanwezen voortaan voor zijne ontwerpen nutteloos was. Er werd eenen opſtand tegen hem bewerkt, ingevolge van welken de Agent der Franſche Republiek gevangen genomen en in 't kamp van *Breda* gebragt werd. De uitvoerder van dezen ongehoorden aanſlag, van deze volſtrekte ſchending van het regt der volken, was de Brigade-Generaal MOIJSE, de neef en als toen de vertrouwde vriend van TOUSSAINT-LOUVERTURE.

ROUME, gevangen gehouden in het kamp van *Breda*, was aldaar negen dagen lang blootgeſteld aan de beſchimpingen, beledigingen en geweldenarijen der afhangelingen van TOUSSAINT-LOUVERTURE, en hoe wel deze tooneelen onder de oogen van dezen Generaal voorvielen, was hij echter nimmer bedacht om aan dezelve een einde te maken; zijn oogmerk was den Franſchen kommisſaris den moed te benemen en hem bevreesd te maken, ten einde van hem de opoffering te verkrijgen, die hij voornemens was van hem te vorderen. Na negen dagen lijdens en onrust, kwam eindelijk MOIJ-

SE bij hem en vorderde zijne toeſtemming, in geſchrifte, aan de bezitneming van dat gedeelte der Spaanſche kolonien, hetwelk aan *Frankrijk*, bij het vredes verdrag tusſchen de Franſche Republiek en zijne Katholijke Majeſteit, was afgeſtaan. Op het hooren van dit voorſtel bemerkte de Franſche Agent den afgrond, in welken hij geſleept was; echter beſloten hebbende om zijn karakter ſtaande te houden en ten einde toe aan zijnen pligt getrouw te blijven, antwoordde hij, zulk eenen eisch niet te kunnen inwilligen.

Men dreigde om hem, zijne vrouw en zijne kinderen te fuſilleeren; doch deze bedreigingen joegen hem geene vrees aan. Woedende over zijnen weerſtand, vertoonden zijne verdrukkers den toeſtel tot de ſtraf te vergeefs voor zijne oogen; zoo lang het hem en zijne familie goldt, bleef de ongelukkige ROUME moedig in zijne weigering volharden; maar toen hij de bedreigingen en het geſchreeuw der Negers hoorde, die met zijnen dood ook het vermoorden van alle de blanken in de kolonie eischtten, zoo hij de begeerte van hunnen Generaal niet inwilligde, begaf hem zijne ſtandvastigheid en hij beloofde alles, wat men van hem vorderde.

Omringd door den geheelen toeſtel van een

talrijk, dreigend en woedend leger, fchreef de ongelukkige ROUME met eene bevende hand en den dood in het hart eenen brief, hem door TOUSSAINT-LOUVERTURE opgegeven, aan *Don* JOACHIM GARCIA te *Santo-Domingo*, om hem uittenoodigen tot het overleveren van het Spaanfche gedeelte, in het vredes-verdrag begrepen, aan den Generaal en Chef der legers van *St. Domingo*, immers op deszelfs eerfte aanvrage.

Don JOACHIM GARCIA verzette zich eerst tegen dezen eisch van den Franfchen Kommisfaris; doch door TOUSSAINT-LOUVERTURE met eenen inval bedreigd wordende, wilde hij de zaak op de lange baan fchuiven, ten einde tijd te winnen, om zijn Gouvernement van de omftandigheden kennis te geven. Hij verzocht dus den tijd van drie maanden, om de plaatfen, welke men bedoelde, te ontruimen. TOUSSAINT-LOUVERTURE veinsde hierin genoegen te nemen; doch terwijl *Don* JOACHIM GARCIA, op zijne belofte vertrouwende, rustig het antwoord van zijn Gouvernement afwachtte, werd hem onvoorziens berigt, dat de Generaal PAUL, broeder van TOUSSAINT-LOUVERTURE, benevens de Generaal D'HEBECOURT aan het hoofd eener armee van tienduizend man op *Santo-Domingo* aanrukten, om zich van deze plaats meester te maken.

Overvallen en in verlegenheid gebragt, boden de Spanjaarden geen langdurigen tegenſtand; aan alle kanten terug geſlagen, ontruimden zij *Santo-Domingo* en begaven zich naar de Eilanden *Cuba* en *Porto-Rico*. Na deze onderneming, waar door TOUSSAINT-LOUVERTURE het Spaansch gedeelte van het eiland, waarna hij zoo begeerig was, in bezit kreeg, werd de ongelukkige ROUME van zijn Bewind verſtoken en naar *Dondon* gevoerd, waar hij in boeijen zuchtte, tot dat de tijding kwam eener expeditie tegen *St. Domingo*, wanneer hij in vrijheid werd geſteld, en men hem vergunde om zich naar de Vereenigde Staten van *Amerika* te begeven.

Van dit oogenblik af was TOUSSAINT-LOUVERTURE volſtrekt meester van de Kolonie; terwijl DESSALINES, tot wiens geſchiedenis wij terug keeren en die, gelijk wij gezien hebben, den rang van Diviſie Generaal bekomen had, zijn verblijf vestigde te *Port-au-Prince*. Aldaar door geenen teugel meer bedwongen en verzekerd zijnde van de beſcherming en onderſteuning van TOUSSAINT-LOUVERTURE, legde hij zijn wreed karakter openlijk aan den dag en verkreeg den onverzoenlijken haat, dien hij de blanken gezworen had, nieuwe kracht. Omringd van beulen, die altoos gereed waren

om

om zijne bevelen te gehoorzamen, was eene enkele verdenking het doodsvonnis van hun, die er de voorwerpen van waren. Wanneer zijne wreedheid geen ſchijnbaar voorwendſel vinden kon, wendde hij den vermeenden afkeer der blanken voor van het ſtelſel, dat de zwarten tot hunne gelijken verklaarde en dit vonnis werd aanſtonds van hunne ſtraf gevolgd. Zie hier zijne gewone manier om hunne doodſtraf uitteſpreken: hij deed hen voor zich brengen en na eenige vragen in eene barbaarſche taal, die de ongelukkigen dikwerf niet eens verſtonden, haalde hij zijne ſnuifdoos uit den zak, klopte op dezelve, en op dit teeken werd het ſlagtoffer door zijne aanhangelingen in ſtukken gehouwen of gefuſilleerd.

Begeerig om bloed te vergieten, oefende hij, wanneer hij onder de blanken geene voorwerpen meer vond, zijne wreedheid ook uit, omtrent zijne eigene medepligtigen. In perſoon den post van beul bekleedende, hieuw hij hen koelbloedig met de ſabel in ſtukken, wanneer zij zijne bevelen niet volgens zijne begeerte volbragt hadden, en bemorst met hun bloed gaf hij gehoor aan de genen, die iets met hem te verhandelen hadden. Behalve de magt, waarmede hij bekleed was in de departemen-

ten, die onder zijn bevel ftonden, had TOUSSAINT-LOUVERTURE hem bovendien het opzigt toevertrouwd over den landbouw in de geheele kolonie, en daardoor alle de bewoners van dit ongelukkig eiland, zonder onderfcheid, overgegeven aan de grilzieke woede van dezen Roover. DESSALINES, met deze nieuwe magt voorzien en altoos begeleid door vijftig of zestig zijner lieden, viel op het onverwachts met geweld aan op de plantaadjen, en floeg onmeedoogend ieder dood, dien hij niet aan den arbeid bezig vond, op het oogenblik, dat hij zich vertoonde. Wanneer de een of andere opzigter hem mishaagde ontzette hij hem van zijnen post, benoemde een ander en handelde bij deszelfs aanneming, zoo als hij het noemde, op deze wijze: Hij deed alle de Negers der plantaadje bij een komen, koos er een uit, naar zijn goedvinden, en fprak hem vervolgens aan met deze woorden: „Ik, u benoem tot opzigter der plantaadje; de zwarten, gij doet werken van dit tot dat uur en gij u neemt in acht, zoo gij niet gehoorzaamt mijne orders." — Deze aanfpraak geëindigd zijnde, wierpen zich zijne volgelingen op den nieuw aangeftelden en geesfelden hem, tot dat het bloed overal het ligchaam uitgudfte. Somtijds bezweken deze ongelukkigen onder de flagen

en

en alsdan werden zij onbekwaam geoordeeld om den post van opzigter te bekleeden; doch wanneer zij de proef doorſtonden, werden zij door DESSALINES in hunnen post bevestigd en bedreigd van gefuſilleerd te zullen worden, wanneer zij ooit hunnen pligt niet volbragten. Aan hoe vele affchuwelijke grilligheden ſtonden deze Negers niet ten doel, die, om de vrijheid te verkrijgen en het juk der blanken aftewerpen, reeds zoo vele misdaden bedreven en zoo veel bloed vergoten hadden!

In het achtſte jaar werd de magt van TOUSSAINT-LOUVERTURE, gelijk wij reeds gezien hebben, bedreigd door eenen mededinger, die in de geſchiedenis der rampen van *St. Domingo* reeds vermaard geworden was, en ontſtak er eenen oorlog tusſchen den overweldiger en RIGAUD, het opperhoofd der mulatten in het departement van het zuiden. Om de belediging, TOUSSAINT-LOUVERTURE aangedaan, te wreken, en meer en meer zijne gunst te winnen, liet DESSALINES alle lieden van de kleur, zonder onderſcheid, die zich bevonden in de districten *des Gonaïves*, *St. Marc* en *Port-au-Prince*, gevangen nemen, onder voorwendſel dat zij in verſtandhouding ſtonden met de mulatten, die RIGAUD waren toegedaan, en deed, op eene onmenſchelijke wijze, meer dan

vijftien - duizend van dezelve verdrinken. Bij zijne intrede in de ſtad *des Cayes*, na de nederlaag van RIGAUD, deed hij met trommelſlag bekend maken, dat hij eene monſtering zou houden van alle de vrouwen, zonder onderſcheid van ouderdom of kleur. — Zou men kunnen gelooven, dat zijn oogmerk hiermede was om zijne woede te koelen aan eene ſchroomvallige en weêrlooze ſexe! — Toen de vrouwen, verbaasd en verlegen, op het plein waren zamengekomen, deed hij haar in gelederen plaatſen en naar mate zij voorbij hem heen trokken viel hij met ſtokſlagen op haar aan, bijzonderlijk het meest de blanken mishandelende, van welke 'er verſcheidene op de plaats dood bleven. De ſnoodäard meende hier door de blanken tot opſtand te brengen en aldus een voorwendſel te vinden, om hun te doen vermoorden; doch ieder was zoodanig door ſchrik getroffen, dat niemand den moed had om zijne ſtem tegen eene zoo barbaarſche daad te verheffen en voor dit maal werd de ſtad van eene algemeene ſlagting bevrijd.

Door de overwinningen, die TOUSSAINT-LOUVERTURE op RIGAUD had behaald, en den goeden uitſlag van zijne listen omtrent de Franſche kommisſarisſen was zijn gezag in de kolonie volkomen bevestigd geworden; er ontbrak nog

maar

maar eene daad aan, om de mate der eerzucht van dezen woedenden Afrikaan voltemeten, de plegtige verbreking namelijk van alle banden, waarmede de kolonie met het moederland vereenigd was en zijne eigene aanſtelling als den Gebieder van dit gedeelte der wereld. Dit laatſte ontwerp, waardoor zijn verraad ten top werd gevoerd, deze laatſte ſtap, die door zoo vele misdaden voorbereid en door het bloed van zoo vele ſlagtoffers verzegeld was, werd den 13den Mesſidor van het negende jaar ter uitvoer gebragt. Ook toen was het dat men deze zonderlinge ſtaatsregeling van *St. Domingo* zag te voorſchijn komen, die, hoewel ſchijnbaar eenige betrekkingen vastſtellende met het moederland, dezelve echter alle en voor altoos afbrak; terwijl onder dit alles ook DESSALINES bedacht was, om zijn geluk zoo veel mogelijk te verzekeren. Als nog niet naar den eerſten rang kunnende dingen, wilde hij ten minſte geen mededinger naar den tweeden hebben. De Diviſie Generaal MOYSE, de neef van TOUSSAINT-LOUVERTURE, was de eenige, die zijnen invloed kon opwegen; hij beſloot hem te doen vallen en hij ſlaagde: de Generaal MOYSE werd gefuſilleerd, als hebbende eenen opſtand tegen den Gouverneur van *St. Domingo* willen verwekken, en weldra daarna verklaarde TOUS-

SAINT-

SAINT-LOUVERTURE, dat, met uitzondering van DESSALINES, uit hoofde der groote diensten, welke hij bewezen had, er in het toekomende geene Divifie Generaals meer in de Kolonie zijn zouden.

Terwijl DESSALINES aldus den val bewerkte van den man, die hem alleen nog in den weg ftond, vierde hij zijn huwelijksfeest te *St. Marc* met eene pracht en buitenfporige weelde, die op de zonderlingfte wijze ftreden met de barbaarfche en woeste zeden der voornaamfte deelnemers aan hetzelve; terwijl er niets werd gefpaard om deze omftandigheid allen mogelijken luister bijtezetten. De rijkfte particulier van *Europa* zou geene grootere pracht ten toon gefpreid, noch geene grootere vertooning van overvloed gemaakt hebben. TOUSSAINT-LOUVERTURE was in perfoon met zijne vrouw en een groot gevolg bij de plegtigheid tegenwoordig, en men zag van toen af duidelijk dat het gezag, als ook de roof van *St. Domingo*, tusfchen deze beide Afrikanen, die met bloed en misdaden overdekt waren, zou verdeeld worden.

Doch de tijd der wraak was eindelijk gekomen. Het Fransch Gouvernement had alle mogelijke middelen van bevrediging, ten opzigte van TOUSSAINT-LOUVERTURE, beproefd. Hoe vele pogingen waren er door den Eerften

Con-

Conſul niet aangewend, om het oproerig Opperhoofd van *St. Domingo* tot de eer, tot zijnen pligt, terug te brengen en de belangen van het moederland, ja zelfs zijn eigene belangen te doen bevorderen? De Geſchiedenis zal vertroostende en vereërende gedenkteekenen hieromtrent kunnen verzamelen. Ook was het alleen de nutteloosheid van alle middelen van bevrediging, die het Franſch Gouvernement kon doen beſluiten om geweld te gebruiken, en met welk eene vredelievende gezindheid werd ook nog deze laatſte poging in het werk geſteld? De ſchepen, die den dood en de verwoesting met zich voerden, ten einde eenen oproerling te ſtraffen, bragten ook de heiligſte waarborgen der welwillendheid van den Eerſten Conſul met zich. Alvorens hem, die alle de nationale verontwaardiging verdiend had, met geweld aantetasten, moesten de uitvoerders der publieke wraak hem trachten te winnen door eene weldaad, welke zoo treffend moest zijn voor het hart van eenen mensch, die alle natuurlijk gevoel niet volſtrekt had uitgeſchud; men was gelast om zijne twee zonen, die zoo lang van hunnen vader waren geſcheiden geweest, en zoo grootmoedig waren opgevoed onder eene natie, welke hij verraden had, in zijne armen terugvoeren.

Het

Het Fransch Gouvernement zond dus eindelijk een eskader, onder het bevel van den Generaal LECLERC, naar *St. Domingo*, ten einde deszelfs gezag en de orde op dit eiland te herſtellen. De voornaamſte omſtandigheden van deze expeditie zijn elk bekend, hoe de Negers, onder aanvoering van CHRISTOPHE (*), de

(*) Deze Mulat had zijne eerſte krijgstogten gedaan onder BIASSOU en zich in deze ſchole van moord en verwoesting doen onderſcheiden. Hij was het, die, in de maand Junij 1795, op het oogenblik toen de Franſche kommisſarisſen de opgeſtane Negers eene volkomene vergiffenis aanboden en onder de vaandelen der Republiek terug riepen, met eenen zekeren MACAIJA, aan het hoofd van drie duizend Negers, in de *Kaapſtad* doordrong, eene ſchrikkelijke ſlagting onder de blanken aanrigtte en dit bloedige tooneel beſloot met het in den brand ſteken der Stad, waardoor dezelve geheel vernield werd. Door menigvuldige misdrijven en laagheden was CHRISTOPHE de geheime Agent geworden der willekeurige handelingen van TOUSSAINT-LOUVERTURE. Hij had het opperbevel in het diſtrict van de *Kaap*, toen men in deze Stad het naderen van een Fransch eskader vernam. Zoo geveinsd als wreed ſcheen hij opregt deel te nemen aan de blijdſchap der inwoners. *Het zou hem*, was zijn zeggen, *tot groot genoegen verſtrekken, het eerſte de Franſchen te ontvangen en hen wel te onthalen.* Toen men het eskader geſeind had ſcheen zijne vreugde te verdubbelen, terwijl hij nogmaals te kennen gaf, dat

de Kaapſtad in brand ſtaken en welke de gevolgen waren van deze rampzalige gebeurtenis.

Wij

dat men niets beters kon doen dan de Franſchen wel te bejegenen. Doch hoe grootelijks werd de algemeene verwachting te leur geſteld, toen men hem alle ſchikkingen zag maken, om zich tegen de ontſcheping te verzetten? Een Aide-de-Camp van den Admiraal had zich bij hem vervoegd met de Proclamatien van het Fransch Gouvernement en van den Generaal en Chef LECLERC; doch werd met eene beledigende trotsheid ontvangen; terwijl CHRISTOPHE volſtrekt weigerde om het gezag van *Frankryk* te erkennen, of zich aan hetzelve te onderwerpen. Terzelfder tijd deed hij de forten met geſchut en verderen voorraad voorzien. Als toen werd de rouwe in de *Kaapſtad* algemeen; want hoedanig men ook dezen tegenſtand beſchouwen mogt, het bleef toch altoos eene volſtrekte weerſpannigheid tegen het Moederland.

Des avonds verklaarde CHRISTOPHE rond uit, dat het eskader niet zou ontvangen worden; terwijl hij weigerde om de beide Proclamatien, die hem toegezonden waren, bekend te maken, hoewel hij een ontrouw verſlag van dezelve deed en voorgaf dat ze vervuld waren met trotſche bewoordingen en niets anders dan dwingelandij en heerschzucht ademden. Hij begaf zich vervolgens naar de kaſernen, ſprak de troepen van linie aan, trachtte hen te overtuigen dat men hun de vrijheid kwam ontrooven en deed hen zweren haar tot den laatſten man te zullen verdedigen.

Den

Wij zullen ons dus alleen bepalen tot het verhaal der omſtandigheden, welke bijzonder tot het

Denzelfden avond ten negen uren werd overal de trom geroerd en op dit teeken van alarm begaf zich eene geheele menigte burgers naar het Raadhuis, waar de Stadsregering vergaderd was; men beſloot aldaar, na rijpe overweging, dat men den Generaal CHRISTOPHE een verzoekſchrift zou aanbieden, waardoor men hem zou trachten te bewegen zoo door ſtaatkundige bedenkingen, uit de omſtandigheden voortvloeijende, als door het treurig tafereel der rampen, welke de *Kaap* noodwendig moesten treffen, wanneer hij bij zijne weigering bleef volharden. Dit verzoekſchrift werd hem den 14den Pluviôſe, des middernachts, overgeleverd; doch ongevoelig voor de roerende uitdrukkingen, in dit geſchrift vervat, en doof voor alle wezenlijk gevoel van eer en pligt, verklaarde hij, dat hij, ſoldaat zijnde, alleen TOUSSAINT-LOUVERTURE als Opperhoofd erkende en ook dezen alleen gehoorzaamheid verſchuldigd was, terwijl hij verzekerde, dat zoo de Franſchen pogingen bleven aanwenden om binnen te loopen, alles in vuur en vlam zou ſtaan, voor dat het eskader op de Reede zou ten anker komen.

Den 15den liet de Stadsregering, nog altoos hopende dit ſtalen hart te zullen vermurwen, een groot getal oude lieden, vrouwen en kinderen bijeenkomen, welke zich in menigte naar zijn verblijf begaven, ten einde hem te ſmeeken, om hun Vaderland te bewaren voor de rampen, waarmede het bedreigd werd. Doch dit middel had geen beter uitwerkſel, dan het eer-

het leven van DESSALINES betrekking hebben, en die voorvallen, welke voor den lezer van eenig be-

eerſte; het gekerm en de tranen dezer lieden werden hem lastig, hij deed hen dus door zijne wachten verdrijven en liet bekend maken, dat hij geen enkel verzoek meer zou aanhooren.

Men zag toen, dat alles verloren was en dat de bedreigingen, die hij gedaan had, weldra ten uitvoer zouden gebragt worden. Des middags ten een uur hoorde men in der daad dat CHRISTOPHE eene groote hoeveelheid vuurtuig aan zijne troepen had doen uitdeelen, met oogmerk om de Stad in brand te ſteken, zoodra er een kanonſchot zou gedaan zijn. Deze toebereidſelen deden de inwoners bemerken dat er voor hun niets overbleef dan hunne woningen te verlaten en elders eene ſchuilplaats te zoeken, zoo als ook een groot aantal derzelver met ter daad deed.

Omtrent ten zes uren des avonds hoorde men van het fort *Picolet* omtrent een twintigtal kanonſchoten, hetwelk het ſein was tot het in brand ſteken der Stad. De Negers, met CHRISTOPHE aan het hoofd, begaven zich dus naar den zeekant en ſtaken den brand in verſcheiden huizen van negotie en weldra daarna keerde zich hunne woede naar de openbare gebouwen; de kantoren der marine, de groote kerk, de kaſernen, de magazijnen, het paleis van het Gouvernement, de Griffie, waar zoo vele, voor de ingezetenen belangrijke, ſtukken bewaard werden, waren in een oogenblik eene prooij der vlammen. Het hospitaal *de la Providence*, het verblijf van zoo vele oude lieden, vrouwen, weezen en zieken, werd zelfs

belang en het oogmerk van dit werk bevorderlijk kunnen zijn, in eenige aanteekeningen vermelden.

Toen

niet geſpaard; tot driemalen toe ſtak men hetzelve in brand; doch door de ſpoedige hulp, die telkens werd aangewend, werd dit gebouw behouden.

Omtrent ten elf uren des avonds was de brand zoo geweldig geworden, dat men de noodzakelijkheid inzag om te vlugten; terwijl het geſchreeuw en gekerm der vrouwen en kinderen zulks nog verhaastte. Meer dan duizend huisgezinnen, door de vlammen, die zich van alle kanten verhieven, verlicht, begaven zich op weg, met de Stadsregering aan hun hoofd. Doch den brand willende ontvlugten, zagen zij zich vervolgd door de woede van CHRISTOPHE, die vernomen hebbende, dat deze ongelukkigen zich begeven wilden naar *la Vigie* om aldaar eene ſchuilplaats te zoeken, eenen zekeren Neger, met name IGNATIUS, afzond, met last aan de Stadsregering, om zich met al haar gevolg te begeven naar geene zijde van de *Kaap*, hetwelk ten oogmerk had, om alle de genen, die zich aldaar bevinden zouden, opteofferen, wanneer de troepen, bij het binnenloopen van het eskader, gedrongen wordende om de Stad te verlaten, naar dezen kant zouden wijken. Gelukkig voorzag men dit oogmerk en weigerde de Regering dus om te gehoorzamen. Een half uur daarna kwam dezelfde IGNATIUS met den eigen last terug en voegde er ſchrikkelijke bedreigingen bij. Men ſcheen nu eenigzins gezind te zijn om te gehoorzamen; maar in plaats van den aangewezenen weg te volgen, ſloeg men dien naar *la Vigie* in, hopende dat men op den top

van

Toen het Franſche Eskader, na eenen togt van zes- en- veertig dagen, den 11den Pluviôſe van

van dien berg minder aan de woede van CHRISTOPHE zou blootgeſteld zijn. Lijfs behoud, kinder- en huwelijks-liefde, gelijk ook de vrees, verdubbelden ieders krachten en men trok voort langs paden, welke met ſteile rotſen en afgronden omgeven waren. Naauwelijks de plantaadje *d'Eſpagne* bereikt hebbende, kwam dezelfde Neger nogmaals terug en was woedend, om dat men zijn bevel niet gehoorzaamde, terwijl hij nogmaals op gebiedenden toon herhaalde, dat men niet toeven moest om hem te volgen. Dit bewijs van de oogmerken van CHRISTOPHE, deed de begeerte om te ontvlugten des te grooter worden; de geheele trein vervolgde zijnen moeijelijken togt, door nog ongebaander wegen, als welke men eerst gevolgd was, en met het aanbreken van den dag kwam men op den berg *la Vigie*, waar men zich in de holen en engtens, die denzelven omringen, verſpreidde.

Van deze plaats ontdekte men het eskader en deszelfs bewegingen. Ieder ſchepte weder moed en hoop, en men verwachte met ongeduld het oogenblik der ontſcheping om terug te keeren en zijne verlosſers te gaan ontvangen. Doch CHRISTOPHE had van het vervolgen zijner prooij nog niet afgezien; voor de vierdemaal zond hij IGNATIUS met een detachement ſoldaten verzeld, ten einde met geweld de vlugtelingen terug te brengen, boven de *Kaap* te vervoeren en de ſchuilplaatſen van *la Vigie* in den brand te ſteken. Alles werd te werk geſteld ten einde dezen Neger te bewegen, om de ongelukkigen dit verblijf

 niet

van het tiende jaar op de hoogte van *la Grange* aankwam, werd de zeemagt, gelijk ook de landtroepen, in drie divifien verdeeld. De eerfte, onder het bevel van den Schout-bij-Nacht LATOUCHE, was beftemd om te *Port-au-Prince* een leger-corps, dat onder het bevel ftond van Generaal BOUDET, te ontfchepen; de tweede moest, onder de orders van den Kapitein MA-

GON,

niet te ontrooven: gebeden, tranen, geld; doch hij was doof en ongevoelig voor alles, en men was genoodzaakt te vertrekken.

De Stadsregering echter, den last van CHRISTOPHE fchijnende optevolgen, rigtte den togt in naar de bewegingen van het eskader, dat bij eenen gunftigen wind op de Reede gekomen was. Vermoeijenis en de flechte wegen waren de voorwendfelen van den weinigen fpoed, dien men maakte. Eindelijk werden de wenfchen van deze ongelukkigen, die tot flagtöffers beftemd waren, verhoord. Men was genaderd tot de plantaadje *d'Efpagne*, toen de ontfcheping der Franfchen bewerkftelligd werd. De verwarring, die in dit oogenblik plaats had, deed IGNATIUS en zijn detachement verdwijnen; als toen fpoedde zich ieder voorwaards en men had weldra het genoegen, om zijne vrienden, die hulp aanbragten, te omhelzen.

Zoodanig was het gedrag van CHRISTOPHE, toen de *Kaapftad* in den brand werd geftoken; van dien Neger, wiens geveinsdheid de goede trouw der Franfchen een oogenblik wist te verfchalken, en wiens woeste wreedheid welligt zonder voorbeeld is.

GON, de divisie van den Generaal ROCHAMBEAU in de Baaij van *Manenille* aan land zetten en den aanval op het fort *Dauphin* ondersteunen; terwijl de derde, zamengesteld uit de magt, welke de Generaal en Chef LECLERC onder zijn bijzonder bevel gehouden had, bestemd was, om zich van de *Kaapstad* en den naburigen omtrek meester te maken.

Het was dus de eerste divisie, onder het geleide van den Generaal BOUDET, welke tegen DESSALINES gerigt was, daar hem het bevel was opgedragen in het departement van het westen, waarvan men weet dat *Port-au-Prince* de hoofdplaats is. Toen de divisie van den Generaal BOUDET den 15den Pluviôse voor deze plaats verscheen, was DESSALINES aldaar niet tegenwoordig, wijl hij te *St. Marc* gebleven was, ten einde des te beter gemeenschappelijk te kunnen handelen met TOUSSAINT-LOUVERTURE, die van zijne zijde hem ook genaderd en meer naar den kant van de *Gonaïves* getrokken was. Beide hadden zij aan de bevelhebbers van de *Kaap*, *Port-au-Prince* en andere plaatsen order gegeven, om, na dat zij der vijandelijke magt allen mogelijken tegenstand zouden geboden hebben, alles te vuur en te zwaard te verwoesten en zich vervolgens bij hunne onderscheiden Generaals te komen voegen.

Alvorens de reede van *Port-au-Prince* te naderen en eene ontſcheping te beproeven, zond de Generaal BOUDET het fregat *la Guerrière* met een van zijne Aides-de-Camp, om den bevelhebber van de plaats de Proclamatie van het Gouvernement te overhandigen, als ook eenige brieven aan de Burgerlijke en Krijgs-beämbten. Deze Officier werd door den Generaal AGÉ, eenen blanken bevelhebber, heuſchelijk ontvangen en vond alle gelegenheid, welke hij wenſchen kon, om met de voornaamſte inwoners en overheden der ſtad in onderhandeling te treden. Doch het gedrag van den Generaal AGÉ verwekte bij de zwarte bevelhebbers weldra verdenking, zij kwamen in opſtand en dwongen hem om den Aide-de-Camp van den Generaal BOUDET zoo min, als de ſloep en de matrooſen, te doen vertrekken. In dit uiterſte liet de Generaal AGÉ aan den Generaal BOUDET weten, dat men zijn gezag niet meer erkende, en trachtte dezen te bewegen om geene ontſcheping met geweld te ondernemen, als zullende ongetwijfeld het ſein wezen tot den moord van alle de blanken en het verbranden van de ſtad.

Op het ontvangen der tijding van het geen er te *Port-au-Prince* was voorgevallen, werd DESSALINES, die deze plaats genaderd was, woe-

dend

dend en zwoer eene bloedige wraak te zullen nemen. Hij fchreef terftond aan den Mulatfchen bevelhebber LAMARTINIERE om geene orders van den Genraal AGÉ meer te ontvangen en om dadelijk alle blanken, die hij magtig kon worden, in hechtenis te nemen en hem toetezenden. Terzelfder tijd liet hij te *St. Marc* alle de Franfche huisgezinnen, wier vermogen federt lang zijne begeerlijkheid had gaande gemaakt, opligten, en toen men alle deze flagtoffers bijeen verzameld had, gaf hij bevel om dezelve te vervoeren naar *Verrettes* en *la Grande Rivière*, alwaar hij hen met de bajonet deed afmaken. Eene vrouw van *St. Marc* vond men op den weg van deze Stad naar *l'Artibonite* met den buik opengefneden liggen, hebbende naast haar een kind, hetwelk zij zoogde en dat de borst van zijne rampzalige moeder nog zocht te vatten.

De Generaal BOUDET intusfchen de rampen willende verhoeden, waarmede *Port-au-Prince* bedreigd werd, ontfcheepte zijne divifie op de kust van *Lamantin*, vanwaar hij aanftonds met zijne voorhoede op het fort *Biroton* aantrok. Bij zijne aankomst ontving hij eenen brief van den Commandant van dit fort, waarin deze hem bezwoer, om zijnen aanval uitteftellen tot dat de bezetting van den Generaal DESSALINES

 or-

order zou bekomen hebben. Doch in dezen tusſchentijd kwamen zoo wel officieren, als ſoldaten, zich met het Franſche leger vereenigen en het fort *Biroton* werd door onze troepen bezet.

Onmiddelijk daarna begaf zich de diviſie op marsch naar *Port-au-Prince.* Zij vond voor de poort van *Leogane* vier duizend zwarten in ſlagörde geſchaard, gecommandeerd door eenen vertrouweling van DESSALINES. Deze ſnoodäard maakte, gedurende de woordenwisſeling, die hij met den Franſchen Generaal had aangevangen, eenſlags bekend, dat er bevel was gekomen om het Franſche leger wel te ontvangen. Dadelijk trok er een Bataillon voorwaards, doch werd, in plaats van vriendelijk ontvangen te worden, overſtort met eene hagelbui van kogels. Deze verraderlijke behandeling was het ſein tot een ſchrikkelijk gevecht, daar niets de woede van den Franſchen ſoldaat weerſtond. De Negers werden in ſtukken gehouwen en vervolgd tot binnen de ſtad, welke daar door den brand en moord, waarmede zij bedreigd was, ontkwam. Men kon echter niet verhinderen, dat de vlugtende Negers niet een groot getal blanken, de Aide-de-Camp van den Generaal BOUDET en de matrooſen van de ſloep met zich voerden, als ook den Generaal

AGÉ,

AGÉ, welke nogtans hunne woede ontkwam. Bij de nadering van het Fransche leger hadden zij hunnen Commandant der Artillerij LACOMBE, als een blanke zijnde, vermoord.

Gedurende deze gebeurtenis was DESSALINES, verre van het gevaar, in zijne gewone bedrijven bezig. Na de verövering van *Port-au-Prince* trok hij naar *Croix-des-Bouquets* alwaar hij LAMARTINIERE aantrof, met het overschot der troepen, die de neerlaag van *Port-au-Prince* ontsnapt waren. Altoos dorstig naar bloed, was hij naauwelijks aangekomen of hij onderzocht waar de blanken waren, welke men medegevoerd had. Men wees er hem omtrent twee honderd aan, die opgesloten waren in een huis of hut van gevlogten teenwerk; oogenblikkelijk deed hij ze door zijne benden omringen en, met uitzondering van den Aide de Camp des Generaals BOUDET, alle fusilleeren en vermoorden.

DESSALINES was nog met dit bloedig bedrijf bezig, toen men vernam, dat de Generaal BOUDET naderde om hem aantetasten. Op het hooren van deze tijding stak hij *Croix-des-Bouquets* in brand en nam de vlugt. Gedurende eenigen tijd scheen hij zijnen aftogt te rigten naar den berg van *Grand-Bois*, doch met eenen spoedigen marsch trok hij over den

zwarten berg naar *Leogane*, welke ſtad hij in brand ſtak, na alvorens alle de blanken te hebben doen vermoorden; van daar begaf hij zich naar *Jacmel*, waar hij met het zwaard in de vuist de inwoners dwong tot het onderteekenen van een adres aan den Generaal LECLERC, bij hetwelk zij hun leedwezen te kennen gaven, wanneer het beſtuur van TOUSSAINT-LOUVERTURE mogt komen te vervallen. Vervolgens trok de wreede tijger naar *St. Marc*, waar hij de verwoesting dezer ſtad voltooide door haar aan de vlammen overtegeven en alle de blanken, die zich in dezelve bevonden, omtebrengen.

Na deze bedrijven week hij met de keur van zijne benden naar *la Crête-à-Pierrot*, zijnde eene geduchte ſtelling, alwaar hij zijn hoofdkwartier vestigde en welke hij grootelijks verſterkt had.

Het was daar, dat de Generaal en Chef, met alle de diviſien zijner armee, den 11den Ventôſe dezen, met bloed bedekten, Afrikaan kwam aantasten. In een der talrijke en bloedige gevechten, welke bij dezen post plaats hadden, werd DESSALINES door den Generaal HARDY, die hem alle gemeenſchap met het fort had afgeſneden, vervolgd; doch vond middel, om door het omtrekken van eenen berg te ontvlugten;

ten; dit toeval was zijn behoud, want de Negers, verfchrikt door de ftoutheid onzer troepen en door derzelver hardnekkigheid in hun te vervolgen op plaatfen, die tot nog toe voor ontoegankelijk gehouden waren, en boven dien hunne vestingwerken door de bomben vernield en hunne levensmiddelen verbruikt ziende, voorzagen den uitflag van eenen algemeenen aanval en zochten den 3den Germinal door onze linien heen te breken; doch zij fneuvelden alle in deze wanhopige onderneming, en het fort met alle deszelfs magazijnen viel in de handen der Franfchen. Wat DESSALINES betreft, die zoo gelukkig het gevaar ontkomen was, deze nam den terugtogt op *Grands-Bois*; doch daar de Generaal en Chef hem den weg had afgefneden door een detachement, hetwelk *Mirebalais* bezet hield, wilde hij zich eenen doortogt openen, doch werd terugeflagen; als toen wierp hij zich in de *Cahous*, waar hij van post tot post dwaalde, verzeld van weinige lieden, doch waar hij de plaatfelijke gelegenheid zeer in zijn voordeel had, als zijnde het zeer moeïjelijk en gevaarlijk om hem te naderen.

Laat ons voor een oogenblik van dezen Neger, zich in zijne fchuilplaats tot nieuwe misdaden voorbereidende, afftappen en tot de gebeurtenisfen terugkeeren, die zijne neerlaag waren

ren voorafgegaan. Gedurende dat de divisie van den Generaal BOUDET zich, in het westelijk departement, van *Port-au-Prince* meester maakte en DESSALINES vervolgde, hadden de andere divisien, die tegen TOUSSAINT-LOUVERTURE, CHRISTOPHE en de overige hoofden der Negers gebruikt waren, ook snelle en gewigtige vorderingen gemaakt; niet meer dan vijf dagen te veld zijnde geweest, hadden zij de voornaamste vijandelijke verzameling verdreven en zich van derzelver bagaadje, gelijk ook van een gedeelte harer artillerie meester gemaakt.

In de legerplaats der oproerlingen had weerspannigheid plaats. CLERVAUX, LAPLUME, MAUREPAS, PAUL LOUVERTURE en meer andere hoofden der Negers of lieden van de kleur hadden zich onderworpen, zelfs TOUSSAINT-LOUVERTURE was, in groote wanörde, in de bosschen gevlugt, na dat hij te vergeefs beproefd had om door zijne listen de goede trouw van den Franschen Generaal te verschalken (*) en ter-

(*) Men zal zich herinneren dat het Fransch Gouvernement TOUSSAINT-LOUVERTURE zijne beide kinderen gezonden had, ten einde daardoor zijn hart te bewegen en hem tot zijnen pligt terugtebrengen; doch de barbaarsche Vader wist deze omstandigheid ten voordeele zijner trouwloosheid te doen dienen. De directeur van het koloniale *Instituut*, de Heer COISNON, trof hem te Go-

terwijl hij alleen de algemeene vervloeking en eenige honderden zijner lieden met zich voer-
de:

Gonaives aan. Beide de Zonen vielen den Vader in de armen en zoo wel de een als de anderen ſtorteden tranen. De Heer COISNON van dit oogenblik, hetwelk hem gunstig toeſcheen, gebruik willende maken, hield den Vader tegen, toen deze hem uit erkentenis wilde omhelzen. —— Is dit wel TOUSSAINT, vroeg hij, Is het de vriend wel van *Frankryk* dien ik omhelze? – Kunt gij hier aan twijfelen? antwoordde de zwarte Generaal, terwijl hij zich in zijne armen wierp. – Vervolgens tot de zaak overgaande, hernam de Heer COISNON —— Generaal! in uwe kinderen zult gij op dit oogenblik de tolken aantreffen van den Eerſten Conſul en van den Kapitein Generaal der Kolonie, ſtel vrij in hunne onſchuld en de zuiverheid van hun gevoel vertrouwen. Want zij zullen u de echte waarheid verhalen.

De oudſte Zoon van TOUSSAINT-LOUVERTURE nam toen het woord en deed zijn Vader een getrouw verhaal van het geen hem den Eerſten Conſul te *Parys* en den Kapitein Generaal zoo te *Brest*, als aan de *Kaap*, gezegd hadden. Onder dit alles bewaarde TOUSSAINT-LOUVERTURE een diep ſtilzwijgen. De Heer COISNON bood hem vervolgens eene doos aan, waarin een brief van den Eerſten Conſul geſloten was. TOUSSAINT nam dezelve, las den brief en ſcheen over den inhoud zeer voldaan te zijn. Na dat het geſprek nog eenige oogenblikken had voortgeduurd, maande de Heer COISNON hem ernstig aan om zich bij den Kapitein Generaal te vervoegen, met aanzoek om zijn eerſten Lieute-

de: in één woord, de toeſtand der oproerlingen was zoodanig, dat hunnen geheelen onder-

gang

tenant te worden, hem verzekerende dat men gaarne wilde gelooven, dat hij aan den brand der *Kaapſtad* geen het minſte deel had. Hij ging zelfs, om hem des te meer vertrouwen inteboezemen, zoo verre, dat hij voorſtelde om bij hem als gijzelaar te blijven, ten waarborg van de aanbiedingen, welke hij hem uit naam van het Fransch Gouvernement deed. Deze voorſtellen waren dringend en konden moeijelijk ontweken worden zonder verdenking optewekken. Om dezelve dus te ontgaan antwoordde TOUSSAINT-LOUVERTURE, dat het hem voor dit oogenblik niet mogelijk was zich naar den Kapitein Generaal te begeven, wijl hij de andere Opperhoofden der Negers, van welke hij reeds dreigende brieven ontvangen had, moest ontzien; doch hij verzocht den Heer COISNON den Generaal en Chef te ſchrijven om allen aanval te ſtaken, aannemende van zijnen kant hetzelfde te zullen doen. De Heer COISNON ſchreef dadelijk, onder zijne oogen, aan den Franſchen Generaal en TOUSSAINT-LOUVERTURE deed hem den brief toekomen. Des anderen daags, toen de zwarte Generaal zich gereed maakte om te vertrekken, hernieuwde de Heer COISNON zijn aanzoek, ten einde hem te bewegen om zich naar de *Kaap* te begeven; doch alles te vergeefs; hij haalde hem echter over om aan den Kapitein-Generaal te ſchrijven, het welk opſtaande voet geſchiedde. De Heer COISNON vertrok vervolgens weder naar de *Kaap*, met de beide kinderen van TOUSSAINT LOUVERTURE, die door hunnen Vader gelast waren om zijne depeches den

Fran-

gang onvermijdelijk ſcheen; doch het was in deze hachlijke omſtandigheden dat zij toevlugt na-

Franſchen Generaal ter hand te ſtellen. Deze, dezelve gelezen hebbende, ſchreef eenen brief terug, dien hij den Zonen van TOUSSAINT ter hand ſtelde, om in perſoon hunnen Vader zijn antwoord overtebrengen; terwijl hij hun ter zelfder tijd gelastte om hem te verzekeren, dat hij altoos genegen bleef het voorledene te vergeten; dat hij hem nogmaals aanmaande zich bij hem Kapitein Generaal te vervoegen, ten einde gezamenlijk de middelen te beramen om alle wanorde te ſtuiten, hem zijn woord van eer gevende, dat hij tot zijnen eerſten luitenant aangeſteld en met de grootſte onderſcheiding behandeld zou worden, en eindelijk dat hij hem, om een bewijs van zijne welwillendheid te geven, eenen wapenſtilſtand van vier dagen vergunde, ten einde in dien tijd zich bij hem te vervoegen.

Het was gedurende deze vier dagen dat TOUSSAINT-LOUVERTURE last gaf om alle de blanken in de kolonie te vermoorden en zijne ſchikkingen ter verdediging beraamde. Verontwaardigd over zoo vele trouwloosheid, deed de Franſche Generaal, alvorens van dezelve wraak te nemen, de volgende Proclamatie afkondigen:

„ In den naam van het Fransch Gouvernement ben ik hier gekomen om u den vrede en het geluk aantebrengen. Ik voorzag dat de eerzuchtige oogmerken van de Opperhoofden der Kolonie mij vele hinderpalen zouden in den weg ſtellen, en ik heb mij niet bedrogen . . . . Tegenwoordig zijn hunne ver-

namen tot de verraderlijke middelen, welke ik ga blootleggen.

De eerſte, die door eenen geveinsden ſtap ter onderwerping den dreigenden ſtorm zocht afte-wenden, was de brandſtichter CHRISTOPHE. Deze ſnoodaard liet den Franſchen Generaal weten, dat hij altoos de vriend geweest was der blanken, wier kundigheden en maatſchappelijke deugden hij meer dan iemand van de kleur hoogachte; dat alle Europeanen, die op *St. Domingo* geweest waren, van zijne beginſelen en gedrag getuigenis geven konden;

verraderlijke voornemens geheel ontmaskerd. De Generaal TOUSSAINT had mij zijne kinderen gezonden met eenen brief, in welken hij verzekerde, dat hij niets meer verlangde, dan het geluk der kolonie bevestigd te zien en dat hij gereed was om de bevelen, die ik hem geven zoude, te gehoorzamen. Ik heb hem gemeld zich bij mij te vervoegen en mijn woord van eer gegeven om hem tot mijnen Luitenant-Generaal te benoemen; doch hij heeft hierop met niets beduidende woorden geantwoord en zoekt alleenlijk tijd te winnen . . . . . Ik ben dus verpligt dien Oproerling de magt van het Fransch Gouvernement te doen ondervinden en beveel het navolgende: De Generaals TOUSSAINT en CHRISTOPHE worden buiten de wet geſteld, en ieder een gelast op hun aantevallen en hen te behandelen als vijanden der Franſche Republiek, enz. . . . . (*Proclam: van* 28 *Pluvióſe An* X).

den; dat gebiedende omſtandigheden, welke zoo dikwerf het gedrag bepalen van hun, die de magt in handen hebben, hem geen meester gelaten hadden om te handelen naar zijne verkiezing; met één woord, dat hij wenschte te weten, of er voor hem nog veiligheid te vinden was. — De Kapitein Generaal deed hem antwoorden, dat de armen van het Franſche Volk altoos voor den berouwhebbenden openſtonden; dat de Eerſte Conſul gewoon was de bedrijven der menſchen in derzelver geheel in overweging te nemen en dat eene enkele ſlechte daad, welke dan ook de gevolgen mogten geweest zijn, nimmer bij hem eenige bewezene diensten kon uitwisſchen; eindelijk, dat zoo hij zich onvoorwaardelijk wilde overgeven, hij reden zou hebben van te vreden te zijn.

Er verliepen eenige dagen alvorens CHRISTOPHE den Franſchen Generaal zijn beſluit liet weten; hij moest natuurlijk aan TOUSSAINT en de andere bevelhebbers de gevolgen van zijnen ſtap bekend maken en met gemeen overleg te werk gaan, ten einde hieruit des te meer voordeel te trekken; doch eindelijk deed hij den Kapitein Generaal bekend maken, dat hij zijne bevelen wachtende was. Hij kreeg tot antwoord, dat hij zich alleen in perſoon naar de *Kaap* begeven moest, alle de landbouwers,

die zich bij hem bevonden, moest terugzenden, alle de troepen, die onder zijn bevel ftonden, te zamen trekken en zijne magazijnen en artillerie moest overgeven; hetwelk alles letterlijk werd uitgevoerd.

Deze ftap werd weldra gevolgd van eenen tweeden, die ongetwijfeld met den eerften in verband ftond. Men zal zich herinneren dat bij den moord der blanken te *Croix-des-Bouquets* de Aide-de-Camp van den Generaal BOUDET door DESSALINES verfchoond en door de Negers, bij de ontruiming van *Port-au-Prince*, was medegevoerd geworden. Vervolgens van plaats tot plaats en van bosch tot bosch gefleept, was deze officier menigvuldige malen op het punt geweest om den dood te ondergaan; doch eindelijk den 8ften Germinal uit zijnen ongelukkigen toeftand gered. TOUSSAINT-LOUVERTURE zond DESSALINES bevel om hem den man te zenden. In deszelfs tegenwoordigheid gebragt zijnde, ftelde TOUSSAINT hem den ftaat voor, waartoe de zaken gekomen waren; gaf hem te kennen hoe leed het hem was van eenen oorlog te zien voortduren zonder oogmerk of doel; betuigde hem eindelijk zijn berouw en ftelde hem voor om hem naar den Kapitein Generaal te zenden met voorflagen van bevrediging.

De

De wensch, om de rust in de Kolonie hersteld te zien en eenen zoo rampvollen oorlog te doen eindigen, verdreef de billijke verdenkingen, welke de aanbiedingen van TOUSSAINT-LOUVERTURE den vrienden van *Frankrijk* natuurlijk moesten inboezemen; de Generaal LECLERC gaf zijne toestemming tot eenen stilstand van wapenen en liet TOUSSAINT en de overige Opperhoofden der Negers weten, dat zij zich alleen hadden te begeven naar de *Kaap* en dat de tijd van vergiffenis voor hun nog niet verstreken was.

TOUSSAINT-LOUVERTURE, DESSALINES en eenige andere onderbevelhebbers der Negers bleven niet in gebreke, om gebruik te maken van de vergunning des Franschen Generaals; zij vervoegden zich bij hem aan de *Kaap*, verzochten in gunst te worden aangenomen en zwoeren getrouw aan *Frankrijk* te zullen zijn.

De Kapitein Generaal nam hunne onderwerping aan, beval aan TOUSSAINT-LOUVERTURE om zich te begeven naar eene plantaadje te *Gonaïves* en zond DESSALINES naar eene andere plantaadje nabij *St. Marc*, met verbod aan beiden, om zonder zijn bevel deze plaatsen te verlaten.

De tijd en de gebeurtenissen hebben de geheime oogmerken van deze zoo wreede, als

trouwlooze Negers ontmaskerd; hunne onderwerping was alleen eene tijdelijke opoffering, welke de omſtandigheden noodzakelijk maakten, en terwijl zij gehoorzaamheid zwoeren aan *Frankrijk* hadden zij reeds hunne maatregelen genomen, om, op afgeſprokene teekens, alle de Negers weder te verzamelen, en de wapenen te doen opvatten, ten einde de Franſchen aantevallen op het oogenblik, wanneer derzelver dapperheid en krachten, door ziekten en het ſlechte jaargetijde, zouden verlamd zijn geworden.

Doch het verraad, waarmede de eerzuchtige en ſnoode ziel van DESSALINES als toen zwanger ging is nog niet algemeen genoeg bekend. Deze Afrikaan zoo begeerig naar gezag, als naar bloed, voedde reeds ſedert lang eenen verborgen haat tegen TOUSSAINT-LOUVERTURE. Eerzucht alleen en begeerte naar rijkdom hadden hem aan zijne verbindtenis met dit Opperhoofd getrouw doen blijven; doch zoodra hij hem in de magt der Franſchen zag, beſloot hij hem opteofferen, ten einde de vruchten van hunne gemeenſchappelijke beraadſlagingen alleen te genieten en zich van het Opperbevel in de Kolonie meester te maken.

Hij regelde in der daad zijn geheel gedrag overeenkomſtig dit ontwerp. De wreede en on-

onverzoenlijke DESSALINES betoonde eenen onbegrensden ijver voor de belangen van *Frankrijk* en der Kolonie; hij trachtte door alle mogelijke middelen zijne misdaden te doen vergeten en het vertrouwen van den Generaal en Chef te winnen. Terwijl hij deze verraderlijke rol speelde was TOUSSAINT-LOUVERTURE getrouwer aan zijne verbindtenissen gebleven en bereidde in het geheim den nieuwen opstand der Negers; bij nacht begaf hij zich naar onderscheidene gedeelten van het eiland, om de zwarten opteruijen, hield geheime bijeenkomsten, en schreef aan zijne vertrouwelingen in de *Kaapstad*, ten einde van hun den toestand van het Fransche leger te vernemen en dienvolgende zijne maatregelen interigten. Doch het waren de gelastigden van den Kapitein Generaal niet meer, die zijne stappen nagingen; de eerlooze DESSALINES en CHRISTOPHE hadden zich hiermede belast en maakten alle de bijzonderheden van het gedrag van TOUSSAINT-LOUVERTURE den Generaal en Chef van het Fransche leger van tijd tot tijd geregeld bekend. „ DESSALINES en CHRISTOPHE," schreef men van de *Kaap*, in Thermidor van het elfden Jaar, „ zijn de eersten geweest, die de listen van TOUSSAINT-LOUVERTURE ontmaskerd hebben. De Kapitein Generaal is zeer vol-

daan over het gedrag van beide deze zwarte Generaals. Ongetwijfeld zijn zij de bewerkers van veel kwaad; doch wanneer zij zich blijven gedragen, zoo als zij ſedert eenigen tijd gedaan hebben, is de toegevendheid van het Franſche volk onbepaald en kan het Gouvernement het voorledene vergeten."

Het verraad, geſmeed door deze twee ſnoodaards, die de volkomene verwoesting der Kolonie wilden bewerken, door den val van hem, wiens gezag zij benijdden, had dien goeden uitſlag, welken zij konden wenſchen. Een onderſchepte brief van TOUSSAINT-LOUVERTURE, dien den Generaal LECLERC werd ter hand geſteld, bragt de ontwerpen van dit Opperhoofd geheel aan den dag; en de Kapitein Generaal alle deze zamenſpanningen op eenmaal willende vernietigen, deed hem, met nog eenige andere aangeklaagde Generaals, gevangen nemen en ſpoedig naar *Frankrijk* vervoeren, alwaar hij ſedert in de citadel van *Beſançon* overleden is.

Van dit oogenblik af ſtond der eerzuchtige ontwerpen van DESSALINES niets meer in den weg. De eenige Diviſie Generaal in het leger der zwarten en de tweede na TOUSSAINT-LOUVERTURE zijnde, was het natuurlijk, dat de aandacht der Negers zich op hem moest be-

bepalen, dat de andere hoofden hem het Opperbevel opdroegen en als hunnen Overften erkenden. Het oogenblik echter, waarop hij zijn verraad, ten opzigte der Franfchen, moest doen werken, was nog niet gekomen; in tegendeel, na dat hij TOUSSAINT-LOUVERTURE had overgeleverd en zich hiervan bij den Franfchen Generaal eene nieuwe verdienfte had weten te maken, ging hij, met denzelfden fchijn van getrouwheid, voort. De Generaal LECLERC hem de ontwapening der Negers, in eenige nog onrustige diftricten, hebbende opgedragen, volbragt hij dezen last met zoo veel ijver en hadden zijne fchikkingen eenen zoo goeden uitflag, dat de Kapitein Generaal, in de *orde van den dag* van den 10den Thermidor des elfden jaars, hem openlijk zijne tevredenheid betuigde.

Het was gedurende dezen korten tijd, door DESSALINES befteed om alle de middelen tot eenen nieuwen opftand te bereiden, dat de zoo verwonderlijke nieuwe inrigting der kolonie, door de vlijt van den Generaal LECLERC, tot ftand kwam; de ongelukkige kolonisten konden reeds hoop voeden op eene betere toekomst en fchenen het eindperk hunner rampen bereikt te hebben; reeds werden de weder geopende havens van het eiland met de rijk-

dommen van beide werelddeelen vervuld; nog maar een weinig tijds van rust en voorſpoed was er noodig, en de rampen van *St. Domingo* zouden herſteld en vergeten zijn geweest; de kolonie zou haren vorigen rang hernomen hebben en voor het moederland, door deszelfs betrekkingen met haar, de bronnen van ouden voorſpoed weder geopend zijn. Doch helaas! deze dagen van vertroostende hoop verdwenen ſpoedig. Reeds in het begin van Fructidor werd zekere BELAIR oproerig, een woeste Afrikaan, die tot nu toe aan de Republiek was onderworpen gebleven, doch in het geheim door DESSALINES was aangemoedigd geworden; en een gedeelte der koloniale troepen, die in ſoldij der Franſchen ſtonden, voegde zich bij hem. Men moest hem aantasten, en na verſcheidene gevechten werd de elendige met zijne afſchuwelijke vrouw gevangen genomen en door eene militaire Commisſie beiden ter dood veroordeeld. Dit wijf was een wild dier onder eene menſchelijke gedaante. Zij woedde vooral tegen de ongelukkige gevangenen, die zij zelve verminkte en wier ingewanden zij met een ſoort van genoegen verſcheurde; men zag haar altoos met bloed bemorst en verſierd met het een of ander zegeteeken harer wreedheid. Over het algemeen hebben de Neger-

gerinnen en de Vrouwen van de kleur op *St. Domingo* een zeer werkzaam aandeel genomen aan de gepleegde misdaden en aan de buitenſporigheden van allerlei aard , die de rampen dezer kolonie zoo verſchrikkelijk gemaakt hebben. Altoos en overal zag men haar bij de wreedſte tooneelen tegenwoordig en er zijn welligt meer gevangenen door hare handen, dan door die der Negers , omgekomen ; men ſchrijft haar zelfs eene verfijnde barbaarsheid en wreedheid toe, nog afſchuwelijker dan die van de woeste ſoldaten van dit leger. Somtijds namen zij ook deel in de gevechten met eene ongeloofelijke woede en razernij. Bij verſcheidene gelegenheden achter de ſtrijdenden geplaatst, hitsten zij dezelve door haar woest geſchreeuw tot eenen wanhopigen tegenſtand aan, en genoodzaakt zijnde te wijken vervolgden zij hen met verſchrikkelijke vervloekingen.

In de maand Vendémiaire barstten er ook nog andere oproeren uit; een zekere SANS-SOUCI, die tot nu toe onder de geringſte klasſe der Negers had behoord, verzamelde rondom zich eenige ellendige *Congos* en ſtak den brand in verſcheidene plantaadjen. Door den Generaal, die in het noordelijk gedeelte van het eiland het bevel voerde, vervolgd wordende, nam hij de vlugt naar de ontoegan-

gankelijkſte plaatſen en kwam niet weder te voorſchijn.

De hitte werd intusſchen onverdragelijk en het was onmogelijk geworden om eenige onderneming te wagen. De zwarigheden vermeerderden naar mate de luchtsgeſteldheid verergerde ; de hospitalen waren boven dien met zieken vervuld en iederen dag rigtte de ziekte verſchrikkelijke verwoestingen aan.

Als toen was het, dat DESSALINES, CHRISTOPHE en CLERVAUX openlijk het masker afligtten en aan alle kanten het teeken gaven tot den opſtand, welke weldra algemeen werd in de districten van *la Marmelade*, *Dondon*, *Moustique*, *het Zuiden*, *Jeremie*, *Leogane*, *Jacmel* en *des Bains*. In weerwil van den moed en tegenſtand onzer troepen, kwamen aldaar de brandſtichtingen en allerlei verwoestingen weder te voorſchijn; doch het is vooral in het noordelijk gedeelte van het eiland, waar zich DESSALINES en CHRISTOPHE bevonden, dat de ſchrikkelijkſte rooverijen plaats hadden; alles, wat door de werkzame vlijt der bewoners was herſteld geworden, werd in weinig tijds eene prooij der vlammen; niets werd geſpaard door deze ſnoodaards, wier razende woede zich met ſnellen vaart verſpreidde en alles, wat haar in den weg ſtond, met verwoesting en den dood bedreigde en trof.

In

In de laatfte dagen van Vendémiaire het weder een weinig verkoeld zijnde, gelastte de Generaal en Chef, begeerig om van de trouwloosheid der Negers wraak te nemen, den Generaal BOUDET om zich met hem te vereenigen, voornemens zijnde, het kostte wat het wilde, de Roovers uitteroeijen; doch het lot had het anders beflist: in de eerste dagen van Brumaire ziek geworden zijnde, overleed de Generaal en Chef den elfden van die maand. Het leger, getuige zijnde geweest van zijne zorgvuldigheid, onvermoeide werkzaamheid en arbeid, beweende in hem eenen Bevelhebber en Vader. Op het gerucht van zijnen dood naderden de Roovers met een woest gefchreeuw en den wreeden DESSALINES aan hun hoofd, tot voor de poorten van *de Kaap*, dreigende alles te vuur en te zwaard te zullen verwoesten; doch de Divifie Generaal CLAUSEL bood hen aan alle kanten tegenftand, waar door zij tot den terugtogt genoodzaakt werden. Den vijftienden daaraanvolgende de omftandigheden intusfchen dringender zijnde geworden, door de geftadige vermeerdering van het getal der oproerigen, befloten de Generaals, die zich aan *de Kaap* bevonden, om tegen den vijand optetrekken en er had dus een algemeen gevecht plaats. DESSALINES bood de Franfchen niet

lang

lang tegenſtand; overwonnen, in ſtukken gehouwen en vervolgd, verliet hij de vlakte en nam de wijk naar ontoegankelijke plaatſen.

Sedert dit tijdſtip verſcheen deze Afrikaan niet meer in het veld; doch zich de regten van het opperbevel aanmatigende, deed hij zijne bevelen de overige hoofden toekomen en droeg hen op het geen hij geſchikt oordeelde hen toetevertrouwen.

Hij ſchafte zich eene lijfwacht en talrijken Etat-major aan, met welke hij de districten, die in opſtand waren, doorkruistte, terwijl hij overal bevel gaf tot brandſtichten en moorden.

Zijn gezag was echter niet zoodanig gevestigd, of hij vond dikwerf gelegenheid om zijne wreedheid ook op zijne aanhangelingen uitteoefenen. Verſcheiden bevelhebbers, van zijn verraad omtrent TOUSSAINT-LOUVERTURE onderrigt, hadden den moed om hunne veröntwaardiging openlijk te doen blijken; anderen weigerden zijn gezag te erkennen en werden gevaarlijk voor zijne eerzucht. Zie hier echter hoe DESSALINES deze bewegingen wist te ſtillen. Op zekeren dag ontbood hij, onder verſchillende voorwendſelen, alle de bevelhebbers, welke hij als eerzuchtigen en ontevredenen kende, bij zich, en toen zij in zijne tegenwoordigheid gekomen waren, liet hij hen om-

rin-

ringen en door zijne lijfwachten vermoorden. Op eenen anderen tijd onderrigt zijnde dat een korps van zevenduizend Negers, gekommandeerd door eenen Mulatſchen bevelhebber, oproerig geworden was en zijne bevelen weigerde te erkennen, trok hij aanſtonds aan het hoofd van eene bende keurlingen tegen hun op, overviel ze en deed hen ontwapenen; vervolgens een ſoort van krijgsraad houdende, deed hij hen ten vure doemen. Deze rampzaligen werden in der daad gebonden, gekneveld en opgeſloten in verlatene woningen, welke men in brand ſtak, zoo dat zij allen omkwamen, onder een afgrijsſelijk gekerm. Gedurende deze teregtſtelling was er eene Vrouw van een dier ongelukkigen, welke woedend en wanhopig toeliep op DESSALINES, om hem een mes in het hart te ſtooten, doch een der lijfwachten van dit monſter kloofde haar het hoofd in tweeën. Deze ongelukkige had drie nog zeer jonge kinderen; DESSALINES deed ze grijpen en in de vlammen werpen.

Het was door bedrijven van dezen aard dat deze barbaarſche Afrikaan zijne heerſchappij grondvestte, terwijl CHRISTOPHE en CLERVAUX, als de getrouwe werktuigen zijner wreedheid, hem elders, door ſchrikkelijke buitenſporigheden, hierïn behulpzaam waren. Ongelukkig de

de Franfchen, die in de handen dezer tijgers vielen! Zij wierden de beklagelijke voorwerpen van eene barbaarsheid, wier verhaal ieder zou doen ijzen, wanneer al de pen haar zou kunnen befchrijven. Men zag op dezen tijd de fchrikkelijkfte tooneelen van wreedheid, welke nog op den ongelukkigen grond van *St. Domingo* hadden plaats gehad.

De oorlog tusfchen *Frankrijk* en *Engeland* was intusfchen in *Europa* weder ontftoken. Deze laatfte mogendheid had niet zonder fpijt gezien, dat de goede orde op *St. Domingo* begon herfteld te worden (*). Men had in het Engel-

(*) De altoosdurende oorzaak der rampen van *St. Domingo* moet men zoeken in de afgunftige gezindheid van *Engeland*, hetwelk nimmer het denkbeeld heeft kunnen verdragen dat deze rijke Kolonie in het bezit der Franfchen was. Deze mogendheid was het, die, in de eerfte tijden der omwenteling, alle moeite aanwendde om de ontevredenheid en beweging aantevuren, welke door de onvoorzigtigheid van fommige lieden, onder de vijf honderd duizend Negers van dit eiland, toen reeds fmeulde.

Men drukte te *Londen* geregeld en onder het oog van het Ministerie duizende exemplaren van alle de Redevoeringen, die in de Vergaderingen *des Amis des Noirs* zoo in *Frankryk* als *Engeland* gehouden werden, gelijk ook van alle de ontwerpen, welke men aldaar vormde; terwijl men dezelve vermeerderde met aantee-

gelſche parlement meer dan eenmaal hoog opgegeven van het gevaar voor den koophandel van

teekeningen en bijvoegſels, opzigtelijk alle de vergeefſche pogingen, welke door deze zoogenaamde menſchenvrienden werden in het werk geſteld, om de vrijheid der Negers te bevorderen, en omtrent alle de hinderpalen, welke zij, in hunne heilzame oogmerken, door de trotsheid en hebzucht der kolonisten, ontmoetten. Van deze geſchriften werd van tijd tot tijd eene kostbare lading gezonden aan eenen Tol-bedienden op *Jamaika*, die door het Ministerie gelast was om dezelve op *St. Domingo* intevoeren.

Toen de beweging op zijn hoogst en gereed was uittebarsten, deed vervolgens het Britsch Ministerie, onder voorwendſel van de veiligheid der Engelſche Kolonien te verzekeren, naar *Jamaika* en *Barbados* eene groote menigte van krijgsbehoeften en wapenen van allerlei ſoort vervoeren, hetwelk alles, zoo wel als de Geſchriften, in handen kwam der Negers op *St. Domingo*.

Gedurende de tien laatſte maanden van den vrede, van welken men in *Europa* naauwelijks genot heeft gehad, bleef het Engelſch Ministerie beſtendig in oorlog met *St. Domingo*. Men zag aanhoudend Engelſche kruiſers op de kusten. TOUSSAINT-LOUVERTURE onderhield verſtandhouding op *Jamaika*, en eenigen tijd voor de aankomst der Franſche expeditie had men eenen zekeren BRUNEL, gewezen Schatmeester der Kolonie en een afhangeling van TOUSSAINT, naar *Jamaika* gezonden, om met de Engelſchen in onderhandeling te treden. TOUSSAINT zelf had bezittingen op dit eiland. Doch

van *Groot-Brittannien*, wanneer deze Kolonie in haren vorigen ſtaat kwame, en deze klagten de-

Doch zie hier nog andere bewijzen, die even echt zijn. De Korvet *la Baijonnaiſe*, kapitein PLASSAN, naar *Santo-Domingo* zeilende, trof een Engelsch Fregat aan op de zuidelijke kust, zeer digt bij land, hebbende eene ſloep uitgezet, welke aan wal roeide, in een diſtrict, waar den opſtand was uitgebarsten. De Franſche kapitein manoeuvreerde op die wijze, dat hij tusſchen de kust en het Engelsch Fregat inkwam en gaf den Engelſchen kapitein te kennen, dat zijn gedrag ſtrijdig was met de wetten der zeevaard; dat hij de kust niet naderen moest, maar in eene haven inloopen, wanneer hem iets ontbrak. De Engelſche kapitein riep daarop zijne ſloep terug en verwijderde zich. Dit Fregat kruiste aanhoudend op de kusten van *St. Domingo*. Eene andere Engelſche Korvet kwam te *Jacmel* ten anker, terwijl deze plaats door de oproerlingen werd ingeſloten en verbleef aldaar eenige dagen als wist men van geene vijandelijkheden, op eenmaal echter verdween zij uit de haven, zonder den Generaal PAGEOT, die in de plaats het bevel voerde, hiervan te verwittigen, en des anderen daags beſpeurde men haar in eene Baaij, waar zij, door hare ſloepen, met de oproerlingen gemeenſchap hield. — Bij eenen aanval, dien de Generaal CLAUZEL te *Limbé* deed, beſpeurden de Franſchen eenen blanken officier onder de oproerige Negers, in eene Engelſche montering. Een gevangen Neger getuigde ook, dat hij met der daad een Engelsch officier was.

Terwijl *Frankryk* dus zijne troepen naar *St. Domingo* zond

deden duidelijk zien, dat men te *Londen* het oogmerk had om eene nieuwe omkeering te bewerken. Er is zelfs geen twijfel of dit was een der voorname beweegredenen van de, voor alle natien zoo beledigende, verbreking van den vrede van *Amiens* door het Britsch Gouvernement. Men hoopte, dat, wanneer het Fransch Gouvernement geene versterkingen meer naar *St. Domingo* zou kunnen zenden, de opgestane Negers de troepen, die er waren, gemakkelijk zouden ter onder brengen, en wanneer deze onkundige en woeste lieden aldus meester van deze kolonie zouden geworden zijn, de verwoesting zoo groot zou wezen, dat zij voor langen tijd niet meer onder het getal der bezittingen, die voor den Europischen koophandel van nut zijn, zou kunnen geteld worden, of dat het, bij slot van rekening, voor *Engeland* gemakkelijk zou wezen op dit ei-

zond en de gevaarlijke onderneming waagde om de oproerige Negers te onderwerpen en dus ook daar door *Jamaika* zelve te beveiligen, verleende *Engeland* deze zelfde Negers eenen vermogenden bijstand, en zond hun wapenen en ontwerpen van opstand tegen *Frankryk*, en zulks *gedurende den Vrede*! Dit verfoeijelijk gedrag laat zich alleen verklaren door berekeningen van voordeel in den handel en door de trouwloosheid van een schaamteloos Gouvernement.

eiland eenen uitſluitenden invloed te verkrijgen.

De gebeurtenisſen beäntwoordden al te wel aan deze verwachting van het Engelsch ministerie. Naauwelijks was de tijding van den oorlog tusſchen *Frankryk* en *Engeland* op *St. Domingo* gekomen, of de opſtand der Negers werd geduchter en meer algemeen; zij, die tot nog toe door de tegenwoordigheid der Franſche troepen waren bedwongen geworden, verlieten den landbouw en gingen zich met DESSALINES vereenigen; de Neger-Regimenten, welke de Generaal LECLERC in het Franſche leger had ingelijfd, liepen tot den vijand over en woede en wraakzucht zoo wel, als nieuwe moed, keerden in het hart dier woeste Afrikanen terug.

Op eenmaal in alle hunne posten aangetast, waren de Franſchen genoodzaakt voor de overmagt te wijken en zich in de ſterke plaatſen terugtetrekken; alles ontbrak hun op eenmaal, zoo wel de verſterking en hulp uit *Europa*, welke de Engelſche vloten, die op de kusten van *St. Domingo* kruisten, dreigden te onderſcheppen, als de bijſtand der kolonisten, die door vrees waren terneergeſlagen en een land verlieten, welks rampen ten top geklommen waren, gelijk ook de toevoer van de naburige eilanden hen was afgeſneden.

In

In dezen hagchelijken toeſtand ſcheen de heldenmoed der Franſche troepen te verdubbelen; de Generaal ROCHAMBEAU, die den Generaal LECLERC was opgevolgd, deed voor de verdediging der kolonie alles, wat men verwachten kon van het vruchtbaarſte vernuft in het vinden van hulpmiddelen en van eene beproefde dapperheid; doch de ſtrijd was te ongelijk, om lang te kunnen duren. Van wapenen voorzien door de Engelſchen, door hunne Officieren geleid en door derzelver ſchepen onderſteund, moesten zestig-duizend Negers, waarover DESSALINES het bevel voerde, weldra de overhand behouden op een gering getal van Franſche krijgslieden, die door vermoeijenisſen afgemat en door de verwoestingen van eene beſmettelijke ziekte verzwakt waren. De vaste plaatſen der kolonie werden, de een voor, de ander na, bij verdrag ingenomen, en er bleven weldra voor de wreedheid der Negers geene andere voorwerpen over, dan de kolonisten, welke niet hadden kunnen vlugten, of hunnen geboortegrond, in weerwil van al het gevaar, boven een vreemd land verkozen hadden.

De ontruiming der Moelje *St. Nicolas*, de laatſte post door de Franſchen bezet, was opmerkelijk door omſtandigheden, welke verdie-

nen vermeld te worden. Deze plaats was gedurende vijf maanden te land en ter zee geblokkeerd geweest en dagelijks befchoten door de batterijen, die haar beftreken. De Generaal LOUIS NOAILLES, die het bevel voerde over de divifie, welke deze plaats bezet hield, was zesmalen gefommeerd geworden om de plaats interuimen; doch had telken reize geweigerd zich aan de Engelfchen en aan Roovers overtegeven; eindelijk echter de onmogelijkheid bevroedende om de plaats langer intehouden, zonder het leven der Franfchen, waarover hij het bevel voerde, in gevaar te ftellen, befloot hij dezelve te ontruimen.

Den 14 Frimaire van het twaalfde jaar werd al het grof gefchut vernageld, de affuiten aan ftukken geflagen en alle de krijgsbehoeften vernield; het kruid en metaal gefchut werd ingefcheept en de troepen begaven zich aan boord, in het aanzien der Negers, die op de hoogten, in de nabijheid der ftad, gelegerd waren, en van het Engelfche Fregat *de Piek*, het welk voor de haven ten anker lag. Zoo ftoutmoedig in de uitvoering, als onverzettelijk in zijn befluit, hield de Generaal NOAILLES de regterzijde der retranchementen met zestig man tot middernacht bezet, terwijl de Chef der kavallerie LAFORTELLE tot op denzelfden tijd den linker-

kerkant bewaarde met eene kompagnie van het een- en- dertigste Regiment. Beiden stapten de laatsten in eene sloep. De Flotille, welke deze dappere Franschen voerde, en uit negen kleine vaartuigen bestond, kwam zonder gevaar te *Baracoa*, op het eiland *Cuba*, waar zij door de Spanjaarden en de gevlugte inwoners van *St. Domingo* met geestdrift ontvangen werd (*).

Eene bijzonderheid van eene andere natuur onderscheidde de kapitulatie van *Port-au-Prince*. Het

(*) De Generaal NOAILLES vertrok, na eenige dagen te hebben stilgelegen, van *Baracoa* naar *Havana*, waar zijne divisie moest bijeenkomen. Den tweeden nacht van zijnen togt werd de Goëlet *le Courrier*, waarop hij zich bevond, van de overige vaartuigen afgescheiden en door een Engelschen kaper aangevallen. Beide schepen elkanderen tot op eenen pistoolschoot genaderd zijnde, liet de Generaal de volle laag geven en gaf bevel om te enteren. Onder het vuren met schroot werd zulks uitgevoerd. Zestig Engelschen sneuvelden en men veroverde het schip. Gedurende dit verschrikkelijk gevecht, hield de Generaal NOAILLES, hoewel doodelijk gekwetst, niet op te roepen, dat men enteren moest, en hij liet zich niet verbinden, dan na het eindigen van het gevecht, hetwelk een kwartier uurs duurde. Deze stoutmoedige Generaal overleed aan zijne wonden zeven dagen daarna tot droefheid der soldaten, die hem beminden en in wier ongemakken en ellende hij immer deelde.

Het waren de Engelſchen, die hier de voorwaarden opſtelden; doch op het oogenblik der uitvoering openden zij de poorten voor de Negers, en gaven dus aan de woede dier Roovers alle degenen over, die den tijd niet gehad hadden om te ontvlugten en dus de prooij van derzelver wreedheid wierden.

Men ſtaat in twijfel wie men hier voor barbaarſcher houden moet, of de Satellieten van DESSALINES, die door eene blinde woede tot allerlei misdaden werden aangedreven, of de Engelſchen, die door eene koelbloedige berekening van belang nog bloeddorstiger waren. Hoe verfoeijelijk was niet hun gedrag, ten opzigte der uitgewekene kolonisten, die het zwaard der Negers ontſnapt zijnde, tot overmaat van ongeluk in de handen dier trouwloozen vielen! Men bood de ongelukkigen aan om hen, tegen eene geringe betaling, te vervoeren naar die plaatſen, waarheen zij zich begeven wilden; op het aangegane verdrag vertrouwende, gingen deze kolonisten dus ſcheep; doch in volle zee gekomen zijnde, beroofde men hen onbeſchaamd en onmeedogend van alles, verklaarde men hen tot goeden prijs en voerde ze als gevangenen naar *Jamaika.* Elders werden de Amerikaanſche ſchepen, die uit de havens van *St. Domingo* kwamen, door de Engel-

gelſche kruisſers opgewacht en geviſiteerd, en wanneer zich eenige Franſchen op dezelve bevonden, werden deze een voor een op de ſchandelijkſte wijze beroofd, op ſchepen geplaatst, die van geenen voorraad voorzien waren, gevankelijk medegevoerd, of terug geworpen op den moorddadigen grond, dien zij ontvlugt waren.

Doch deze laaghartige en barbaarſche bedrijven, hoe verfoeijelijk zij wezen mogen, zijn niets in vergelijking van het geen ons nog overblijft te beſchrijven. Hier vooral is het, nu wij den uitſlag naderen van het bloedige treurſpel, het welk op *St. Domingo* ſedert twaalf jaren voortduurde, dat wij nieuwe krachten behoeven; de menſchelijke natuur ſchijnt niet geſchikt te zijn om het gewigt van zoo vele rampen en gruwelen te dragen.

Aanſtonds na de geheele ontruiming van *St. Domingo* door de Franſchen, vormde DESSALINES het ontwerp om alle de blanken in de kolonie geheel uitteroeijen, doch verborg dit zijn oogmerk nogtans onder eenen ſchijn van goedwilligheid. Zijne maatregelen waren ongetwijfeld nog niet geheel genomen om deze gruweldaad met zekerheid uittevoeren. Hij moest hieromtrent met overleg handelen van de Engelſchen, die, de zee bezet hebbende,

den kolonisten, van dien kant, alle toevlugt konden benemen; ter gelijker tijd moest hij een kordon van troepen trekken, ten einde de ongelukkigen alle gemeenschap aftesnijden met de Spaansche bezittingen, de eenige toevlugt van de landzijde, en om alle deze maatregelen te doen werken moest hij een gedrag houden, het welk het dubbele oogmerk had om de kolonisten gerust te stellen en dus te doen blijven, en ter gelijker tijd zijne agenten den tijd te laten om alles te beramen voor den aanslag, dien hij voor had uittevoeren.

Het is met deze inzigten, dat hij in zijnen naam en in dien van de Opperhoofden CHRISTOPHE en CLERVAUX eene Proclamatie deed afkondigen, waarvan wij hier eenige trekken zullen laten volgen (*)

„ De

(*) Men heeft met reden in twijfel getrokken of deze Proclamatie, gelijk ook die genen, welke nog daarop volgden, wel van DESSALINES waren; maar was men dan vergeten, dat zich de Engelschen hier bevonden en dat zij de barbaarsche en onmenschelijke ontwerpen van DESSALINES bevorderd hebbende, hem ook ligtelijk, in het zamenstellen zijner Proclamatien, konden behulpzaam zijn? Wie toch kan in de lasterlijke geschriften van DESSALINES hunne hand miskennen, geschriften, in welke hij, om zijne afschuwelijke wanbedrijven eenigermate te regtvaardigen, de Franschen afmaalt als een volk van kannibalen, welks wreedheden

„ De onafhankelijkheid van *St. Domingo* is afgekondigd. Weder in het bezit zijnde van de oorſpronkelijke waardigheid onzer natuur, hebben wij tevens alle onze regten herkregen; wij zweren dezelve nimmer aan eenige magt op aarde, welke zij ook zijn moge, te zullen afſtaan; de affchuwelijke ſluijer der vooroordeelen is voor altoos weggerukt en in ſtukken geſcheurd; wee hem, die deszelfs bloedige overblijfſelen weder zou willen aanëenhechten!"

„ Grondbezitters van *St. Domingo*, die in vreemde landen omdolen! Wij betuigen, dat wij, ons voor onafhankelijk verklarende, geenzins ten oogmerk hebben, u, zonder onderſcheid, te verhinderen om naar uwe bezittingen terug te keeren. Verre zij van u eene zoo onbillijke verdenking. Wij zijn niet onkundig, dat er onder u ſommigen gevonden worden, die hunne oude dwalingen hebben afgezworen, de onbillijkheid hunner eiſchen hebben leeren inzien en de deugdelijkheid er-

kend

den de ſchrikkelijkſte wraak verdienen? Is dit niet een der menigvuldige middelen, door de Engelſche trouwloosheid gebruikt, met oogmerk om de ſchandelijke laagheid te verbloemen, welke er gelegen was in hunne zamenſpanning met DESSALINES, daar men terzelfder tijd de Franſche natie lasterde en het geheele misdrijf op rekening van den Neger kwam?

kend hebben van de zaak, voor welke wij, gedurende de laatſte twaalf jaren, ons bloed vergoten hebben. Met hun, die ons billijkheid en regt doen wedervaren, zullen wij als broeders handelen; zij kunnen voor altoos op onze achting en vriendſchap rekenen; vrijelijk keeren zij tot ons terug; de God, die ons beſchermt, de God van vrije menſchen beveelt ons hen onze zegevierende armen toetereiken."

„Maar wat de genen betreft, die, door eene dwaze trotsheid vervoerd en als ſlaven eener misdadige eerzucht, verblind genoeg zijn om zich zelve te houden voor de keure des menſchelijken geſlachts; de zulken moeten nimmer den grond van *St. Domingo* naderen."

„Wij hebben gezworen de ſtem des mededogens nimmer te zullen hooren, omtrent iemand der genen, die ons van ſlavernij zouden durven ſpreken. Niets is te dierbaar en alle middelen zijn wettig voor menſchen, wien men van de grootſte en voornaamſte aller zegeningen wil berooven."

„Wanneer er in de bewegingen, welke plaats gehad hebben, ſommige inwoners, waarover wij geene reden hadden ons te beklagen, de ſlagtoffers mogten geworden zijn van een klein aantal ſoldaten of landbouwers, die te

ver-

verblind waren door het aandenken aan hun vorig lijden om de goede en menſchelijke planters te kunnen onderſcheiden van hun, die wreed en onmenſchelijk waren; wij betreuren met alle gevoelige zielen hun ongelukkig noodlot; en verklaren voor de geheele wereld, wat ook door booze menſchen moge worden voorgegeven, dat dit alles gebeurd is tegen den wensch onzes harten .... Doch op heden, nu de dageraad des vredes ons minder onrustige tijden doet voorzien, ... moet alles op *St. Domingo* eene andere gedaante aannemen en deszelfs Beſtuur van nu voortaan eene regering van geregtigheid zijn ....."

Deze zoo listige Proclamatie had alle die uitwerkſelen, welke DESSALINES verwachten kon. Vele kolonisten, die door den ſchrik overal verſtrooid waren, keerden haastig naar hunne woningen terug, terwijl zij, die den gevaarlijken moed hadden gehad om te blijven, niet meer dachten om te vlugten als volkomen gerust geſteld zijnde. Rampzalige ſlagtoffers! Welk eene beklagelijke gerustheid bragt u bij een om te zamen te vallen onder het zwaard, dat boven uwe hoofden was opgeheven!

Terwijl ieder zich dus gerustſtelde omtrent de oogmerken der Negers, verhaastte derzelver verraderlijk Opperhoofd door alle mogelijke mid-

middelen het noodlottig oogenblik; hij doorliep de onderſcheiden districten der kolonie, verzamelde de krijgsbevelhebbers, hitste hen tot den moord aan en verzekerde zich van hunnen ijver, daar hij hen door ſchrikkelijke eeden tot de uitvoering zijner wanbedrijven verbond. Van den anderen kant had hij eene zeer drukke onderhandeling met den Gouverneur van *Jamaika.*

Beide door hetzelfde oogmerk, maar vooral door denzelfden wensch vereenigd, zonden elkanderen weerkeerig brieven, parlementairen en geſchenken; en het is door deze onderhandelingen dat het lot der bewoners van *St. Domingo* ongetwijfeld beſlist werd. De tegenſtand van den Gouverneur van *Jamaika* ware alleen noodig geweest, en het ontwerp van DESSALINES zou zonder gevolgen gebleven zijn; het is dus buiten twijfel dat deze barbaarſche Engelschman zijne toeſtemming gaf tot het ombrengen van alle de Franſchen, die zich op *St. Domingo* bevonden en hen onfeilbaar aan den dolk der Negers blootſtelde.

Toen eindelijk alles gereed was, toen hij verzekerd was dat hem geen der ſlagtoffers kon ontſnappen, verſcheen er een Beſluit van DESSALINES, dat het ſein werd tot den moord en van dezen inhoud was:

„ De

„ De Gouverneur Generaal van *Haïti* (*),
„ maakt het volgend Besluit bekend. Over-
„ wegende dat er op dit eiland nog vele per-
„ sonen zijn overgebleven, die, het zij door
„ hunne geschriften, of door hunne beschuldi-
„ gingen, hebben medegewerkt tot het ver-
„ drinken, verwurgen, ophangen of fusillee-
„ ren van meer dan zestig duizend onzer broe-
„ deren, en dat de zoodanigen moeten gere-
„ kend worden te behooren onder de klasse
„ der moordenaren en aan het zwaard der ge-
„ regtigheid moeten worden overgegeven, de-
„ creteert het navolgende:

„ De Kommandanten der Divisien zullen
„ door de geheele uitgestrektheid van hunne
„ onderscheidene arrondissementen alle die per-
„ sonen doen gevangen nemen, welke bekend
„ zijn als een werkelijk aandeel gehad te heb-
„ ben aan de verschillende moorden, die,
„ gedurende den laatsten oorlog, hebben plaats
„ gehad. De namen en toenamen der, uit
„ krachte van dit decreet, ter dood gebragte
„ personen, zullen op eene lijst gesteld wor-
„ den, welke vervolgens den Generaal en Chef
„ zal worden toegezonden, ten einde door hem
„ openlijk bekend te worden gemaakt."

„ De-

(*) De oorspronkelijke naam van *St. Domingo*, voor dat de Europeanen dit eiland hadden in bezit genomen.

„ Deze maatregel heeft ten oogmerk, alle „ natien te leeren, dat wij, een verblijf en „ befcherming vergunnende aan hun, die ten „ onzen opzigte opregt en vriendfchappelijk „ handelen, echter door geene overweging „ hoegenaamd ons van onze wraak laten af- „ trekken ten aanzien van die moordenaars, „ welke zich in het bloed der kinderen van „ *Haïti* gebaad hebben, enz."

Door welken flag moesten de bewoners van *St. Domingo* niet getroffen worden bij het vernemen van dit bloedige Befluit! Wie is inftaat de ontzetting, den fchrik, het doodfche ftilzwijgen aftemalen van alle die ongelukkigen, welke zoo fnel van de hoop op eene betere toekomst tot de wreede angften der wanhoop overgingen? Waarheen konden zij vlugten, waar konden zij eene toevlugt vinden, in een land, dat overal met beulen en moordenaars vervuld was? Welk gevoel konden zij inroepen bij die woeste lieden, die gewoon waren het bloed der menfchen onmeedogend te vergieten en alleen de woedende neigingen hunner wraakzucht gehoor gaven?

De ongeduldige ijver naar het moorden maakte weldra een einde aan deze radelooze neerflagtigheid. Men wilde in den beginne, bij het ombrengen der flagtoffers, eenige gebruik-

lijk-

lijkheden in acht nemen en eene ſchaduw van geregtshoven daarſtellen, voor welke men hen bragt, om hunne vonnisſen aantehooren; de vervolging ſcheen eerst alleen zekere familien te treffen en zich daarbij te bepalen; men wilde eerst eenige uitzonderingen maken, ten opzigte der vrouwen, die in ſtaat waren om te kunnen arbeiden of de ontucht der Roovers konden dienstbaar zijn; doch weldra werden alle deze bepalingen veel te lastig; allengs werd de vervolging volſtrekt algemeen; en eindelijk het geheele eiland met bloed bedekt; terwijl de dood over deszelfs geheele oppervlakte heerschtte. Dit moorden duurde omtrent drie maanden en was verzeld van omſtandigheden en bijzonderheden, die, wanneer zij door de geſchiedenis zullen zijn verzameld geworden, de menſchelijke natuur zullen doen beven (*). Ver-

(*) Die omſtandigheden, welke reeds bekend zijn, verwekken reeds ieders afgrijzen. Wie heeft niet hooren ſpreken van den dood des ongelukkigen LACAUSSADE van *Bourdeaux*, die, alles ter beſchikking geſteld hebbende van DESSALINES en zijnen Etat-Major, welke bij hem hunnen intrek genomen hadden, na het eindigen van den maaltijd, dien hij hun gegeven had, door deze ſchelmen gegrepen werd en op de tafel, van welke zij gegeten hadden, werd uitgeſtrekt? De Kannibalen, met vleesch en wijn opgevuld, drukten ver-

Verfoeijelijke en verraderlijke handeling, welke de geschiedenis zich schaamt te verhalen! Ter-

vervolgens beurtelings en van tijd tot tijd hunne dolken in den boezem van hun slagtoffer, tot dat de schrikkelijkste stuiptrekkingen een einde aan deszelfs leven maakten. Dit afschuwelijk tooneel werd besloten met het ombrengen van alle de overige bewoners van het huis. — Het getal der vermoordden op het geheele eiland, werd op 25000 menschen geschat, de vrouwen en kinderen daar onder gerekend. Veertig Amerikanen en zes Ieren hadden, met hunne huisgezinnen, hetzelfde lot als de Franschen ondergaan; doch twaalf Spanjaards, twee Denen en een Zweed, diezi ch aldaar onlangs hadden ternedergezet, hadden zich vrijgekocht door alles overtegeven, wat zij in de wereld bezaten; maar door eene andere partij zwarten, die geen deel van den buit gekregen hadden, werden zij, twee dagen na dat men hen geplunderd had, alle vermoord. De hoeveelheid van goud, zilver en juweelen, waarvan men de vermoorden beroofd had, was verbazend groot en werd voor half geld verkocht; zelfs bepaalde men zich niet enkel tot het ombrengen der Blanken, welke men in de Kolonie vond; want ook de passagiers van een Deenschen schooner van *St. Thomas*, welke aan de *Kaap* lag, moesten hetzelfde lot ondergaan. Als naar gewoonte werden ook alle deze bedrijven van Proclamatien verzeld, die wraak en bloeddorst ademden en waarin eenen sterken en overdreven oratorischen toon heerschte; wij zullen uit een derzelver hier eenige trekken laten volgen, ten einde de lezer ze zou kunnen beoordeelen.

„ Ein-

Terwijl den ongehoordſten aanſlag werd uitgevoerd; terwijl de woedende Negers hunne ſidde-

„ Eindelijk", zoo laat zich DESSALINES hooren, „ is het uur der wraak gekomen, en de onverzoenlijke vijanden van de regten van den mensch hebben de ſtraf ondergaan, welke zij door hunne euveldaden verdienden. Mijn arm, boven hunne hoofden opgeheven, heeft te lang getoefd om hen te ſtraffen. Even als eene groote overſtroomende rivier alles vernielt, wat haar tegenſtand biedt, even zoo heeft mijne wraak alles in haren omſtuimigen loop medegeſleept. — Dat op deze wijze alle dwingelanden der onſchuld, alle onderdrukkers van het menſchelijk geſlacht mogen omkomen! Waar is de bewoner van *Haïti*, laaghartig en onwaardig genoeg om niet te denken, dat hij, door het verdelgen dezer bloeddorstige tijgers, de beſluiten des Eeuwigen volbragt heeft? — Ja wij hebben deze echte Kannibalen oorlog voor oorlog, misdaad voor misdaad, belediging voor belediging gegeven; ja, ik heb mijn land gered, — ik heb *Amerika* gewroken! — De bekentenis, welke ik hiervan in het aanzien van hemel en aarde doe, maakt mijne trotsheid en mijnen roem uit. Het verſchrikkelijk voorbeeld, hetwelk ik zoo even gegeven heb, bewijst, dat, vroeg of laat, de goddelijke regtvaardigheid op aarde eenige mannen verwekt, die, boven de zwakheid van het gemeen verheven, de verwoesting en den ſchrik der goddeloozen worden. Beeft Dwingelanden! Overweldigers! plagen van de nieuwe wereld! — Onze dolken zijn gewet, — uwe ſtraf is gereed. Zestig duizend man, wel uitgerust, aan den krijg gewoon, ge-

derende flagtoffers, die de geheele natuur om hulp en befcherming aanriepen, op de bergen, in de vlakten en in de bosfchen vervolgden; terwijl de onfchuld, de deugd, de ouderdom en alles wat den mensch heilig is door eene bende woestaards, die meer naar tijgers dan naar menfchen geleken, vermoord en vertrapt wierden, kruistten de Engelfche Schepen

na-

gehoorzamen aan mijne bevelen en branden van verlangen, om aan de fchimmen hunner vermoorde broederen nieuwe offers te bieden. Dat die natie kome, welke dwaas en ftout genoeg zijn zal om mij aan te randen! Zoo dra dezelve mogt naderen, zal de vergramde Genius van *Haiti*, uit den Oceaän oprijzende, te voorfchijn komen; zijn dreigend gelaat brengt de golven in beweging, verwekt ftormen en verftrooit en verbrijzelt de fchepen met zijne magtige hand. De wetten der natuur betoonen gehoorzaamheid aan zijne vreesfelijke ftem; ziekten, pest, hongersnood, brand en vergift zijn beftendig tot zijnen dienst gereed. Dat zij dan komen, die moordzuchtige benden! ik wacht haar met ftandvastigheid af. Ik laat de zeekusten en de plaatfen, alwaar fteden geweest zijn, aan haar over; maar wee de genen, die het gebergte zullen naderen! Beter ware het voor hun in den diepen afgrond der zee bedolven te zijn, dan verflonden te worden door de gramfchap der kinderen van *Haiti*. —— Nooit zal een Kolonist of Europeaan, met den tijtel van meester of eigenaar, meer den voet op dit grondgebied zetten. enz."

naderbij en in veel grooter aantal voor alle die plaatfen, waar het rampzalig overfchot der Franfche bevolking zou hebben kunnen ontfnappen; en of deze zoo wreede voorzorg nog niet genoeg ware geweest, werden alle de neutrale fchepen, die zich in deze ftreken bevonden, door dezelfde Engelfche kruifers zoo ver mogelijk van de kust gehouden, uit vreeze dat eenig ongelukkige door dezelve mogt gered worden!

Beftaat er in eenige taal eene gefchikte benaming voor zoodanig eene barbaarsheid? was er immer eene affchuwelijker zamenfpanning, die de wraak van God en menfchen meer verdiende? Dat de woeste Afrikaan onmeedogend zijn flagtoffer vermoorde, hij volgt daarin alleen de rampzalige geneigdheid zijner natuur; maar dat de Engelschman, die den hoogften trap van befchaving bereikt heeft, die onderwezen is in de fchole der Europifche zeden, in eenen zachten en menschlievenden godsdienst, die op het Euangelie gegrond is, en wien alle de ftaatkundige en maatfchappelijke betrekkingen van befchaafde volken bekend zijn, zich verledigd tot het helpen uitvoeren van een bedrijf, als waarvan wij fpreken, en van hetzelve de verfoeijelijke medepligtige wordt, dit denkbeeld moet voor ieder fchrikkelijk en onverdragelijk zijn.

Welk eenen naam zal men voorts geven aan de handelwijze van den Engelſchen Kapitein van de Goëlet *la Superieure*, die zich meester hebbende gemaakt van den Kaper *le Serpent*, bemand met zeven-en-veertig Franſchen, hen aan de Negers, die de Moelje van *St. Nicolas* bezet hadden, overleverde, in weerwil van zijn gegeven woord van eer, dat zij van zijnen kant niets te vreezen hadden! Zoodra deze ongelukkigen aan land gezet waren werden zij van hunne klederen beroofd, twee aan twee gebonden en naar de boſſchen gevoerd, waar zij allen werden omgebragt.

Wij kunnen echter dit tooneel van afgrijsſelijkheden niet verlaten, zonder alvorens melding te maken van het roemvolle gedrag van eenige Franſche Soldaten, die in de hospitalen van *de Kaap*, bij de ontruiming dier plaats, waren achtergelaten. Deze krijgslieden den moord der blanken vernemende, gevoelden met de verontwaardiging, die hen bezielde, hunne krachten en moed herleven. Zij verlieten het verblijf hunner ellende, wapenden zich met alles, wat zij vinden konden, en vlogen toe ter verdediging hunner landgenooten. Houd op! riep een hunner, na dat hij te vergeefs eenige vrouwen en kinderen, die voor het zwaard der beulen vlugtende waren, den dood

had

had willen onttrekken; Houd op! wij zijn het, die hier gekomen zijn om u te bevechten; Ons moet gij opofferen en niet deze zwakke en onnoozele fchepfelen, die u nimmer eenig leed gedaan hebben. Deze grootmoedige krijgslieden fneuvelden alle als de flagtoffers hunner menfchenliefde, na dat zij alvorens de ongelukkige bewoners, die zich rondom hun verzameld hadden, tot den laatften fnik verdedigd en met hunne ligchamen bedekt hadden.

Na zoodanige hulp en inwilligingen, als waarvan wij gefproken hebben, was het natuurlijk dat de Engelfchen daarvoor den prijs begeerden. De Engelfche nieuwspapieren hadden reeds breed opgegeven van de groote voordeelen, welke de koophandel van *Groot-Brittannien* verkrijgen zou, wanneer *St. Domingo* in het uitfluitend bezit der Negers bleef. *Geene andere magt kon hen in hunne onafhankelijkheid handhaven en geene andere magt had het regt om de vruchten van dien invloed te genieten.*

Ingevolge van dien en uit krachte van de bevelen van het Britsch Ministerie, werd er van *Jamaika*, aan boord van het Fregat *The Tartar*, een Engelsch Agent afgezonden, om DESSALINES de voorwaarden overtebrengen van een verdrag, waarvan den inhoud ten naasten

bij gelijk was aan dien van de overeenkomst, te voren getroffen tusſchen TOUSSAINT-LOUVERTURE en den Engelſchen Generaal MAITLAND. De Engelſche onderhandelaar had eene audientie bij DESSALINES, wiens eiſchen en voorwaarden zoo buitenſporig waren, dat dezelve onmogelijk konden worden toegeſtemd.

DESSALINES begeerde eenen volſtrekt vrijen handel en de vergunning voor zijne ſchepen om zoo verre te zeilen als mogelijk was. Hij eischtte bovendien, dat de Engelſchen hem van wapenen, oorlogs behoeften en zelfs van Negers voorzien zouden. Gedurende vijf dagen dat de Engelſche afgezant te *Port-au-Prince* verbleef, kon hij alleen een tweede gehoor verwerven. DESSALINES maakte van deze gelegenheid gebruik, om eenige oude klagten van TOUSSAINT-LOUVERTURE tegen *Engeland* weder optewarmen en zelfs liet hij blijken, dat hij aan de opregtheid der zending ten hoogſte twijfelde. Hij ſprak van het vertrouwen, dat men door de geheele kolonie in hem ſtelde en van het gevoel der onafhankelijkheid, dat zijn Beſtuur bezielde, en hetwelk van dien aard was, dat hij geen meester was om de voorſtellen, die hem door de Engelſchen gedaan werden, aantenemen. Wat eindelijk betrof het voorſtel, hem door den Engelſchen afgezant ge-

gedaan, om namelijk, ten waarborg zijner getrouwheid, de post der *Moelje*, alleen gedurende den oorlog, door de Britsche troepen te doen bezetten, hierop gaf DESSALINES een weigerend antwoord, er bijvoegende dat hij bevel gegeven had om alle de Fortificatien van deze plaats, aan den zeekant, te doen slechten, gelijk men die van *Port-au-Prince* reeds gedaan had en dat deze zelfde maatregel zou gevolgd worden, ten opzigte van alle andere vaste plaatsen der kolonie.

De Engelsche afgezant keerde met de voorstellen van DESSALINES, in geschrifte gesteld, naar *Jamaika* terug. Na verloop van acht dagen kwam hij weder op *St. Domingo*, met het *Ultimatum* van het Britsch Gouvernement, hetwelk, eenige veranderingen uitgezonderd, weinig verschilde van de eerste voorstellen. DESSALINES, welverre van zijne eischen te verminderen, dreef dezelve integendeel nog hooger; vóór alles en als een voorafgaand beding eischtte hij dat de Engelschen hem leveren zouden, een millioen ponden kruid, vijftig duizend snaphanen, en krijgstuig naar evenredigheid, vijftig duizend sabels voor de infanterie, vijf duizend voor de kavallerie en nog eenige andere artikelen meer.

Zulke buitensporige eischen overtuigden de En-

Engelſche gezanten, dat DESSALINES met hun den ſpot dreef en niet begeerde in onderhandeling te treden; zij vertrokken dus van *St. Domingo*, zonder iets te hebben uitgerigt; maar hadden nogtans onder de Opperhoofden der Negers een beginſel van verdeeldheid verwekt, geſchikt om hen in het vervolg ſchadeloos te ſtellen voor de weigering, die zij ondervonden hadden.

DESSALINES aldus door zijne trotſche en ongerijmde eisſchen de oogmerken der Engelſchen verijdeld hebbende, was bedacht om zijn perſoonlijk aanwezen en gezag te verzekeren. Hij riep de Bevelhebbers der troepen bijëen en gaf hun zijne begeerte te kennen, waar door de volgende Acte, die in de maand Mey 1804 werd afgekondigd, te voorſchijn kwam.

„ Wij Generaals en Bevelhebbers van het leger van *Haïti*, de diensten en weldaden erkennende, die ons bewezen zijn door den Generaal en Chef J. J. DESSALINES, de beſchermer en verdediger der volks vrijheid, verklaren hem in den naam der onafhankelijkheid, der vrijheid en in den naam des volks, hetwelk hij gelukkig gemaakt heeft, tot *Gouverneur Generaal van Haïti voor zijn geheele leven*; wij zweren, dat wij de wetten zullen nakomen en gehoorzamen, wel-

„ ke

„ ke hij ons geven zal uit krachte van zijn
„ gezag, als zijnde het eerſte en opperſte, het
„ welk wij erkennen; en dragen hem de magt
„ op om vrede en oorlog te maken en te voe-
„ ren, en zich eenen opvolger te verkiezen."

Ingevolge van dit oppergezag, hetwelk door de bevelhebbers der krijgsmagt hem zijnde opgedragen, weldra eene wet werd voor alle andere bewoners van het eiland, liet DESSALINES de eene Proclamatie op de andere volgen, zoo om het inwendig beſtuur der kolonie te regelen, als ter bepaling van de middelen ter verdediging, wanneer men mogt aangevallen worden (*). Het

(*) Onder de orders, welke DESSALINES, in zijne hoedanigheid van Gouverneur-Generaal, uitvaardigde, ten einde eene openbare inkomst daar te ſtellen en het eiland in eenen genoegzamen ſtaat van verdediging te brengen, behoorden ook de volgende.

1. Dat alle eigenaars, die eenige producten te verkoopen hadden, alvorens een vierde gedeelte daarvan moesten betalen als een Impost voor het land. Dat de magt om producten te verkoopen van het elfde jaar alleen toekwam aan die eigenaars, welke in hetzelfde jaar tot de armee der Inboorlingen behoord hadden, en dat die perſonen, welke ſedert dien tijd bij de Franſchen waren geweest, het voordeel der producten van dat jaar verbeurd hadden, en hunnen eigendom zou beſteed worden ten gebruike van de armee der inboorlingen.

 2. Dat

Het is mijn oogmerk niet om te treden in alle de bijzonderheden der inſtellingen van dit Roo-

2. Dat alle muilezels, paarden en andere dieren, behoorende tot de aangeſlagene woningen, moesten worden overgegeven aan de Administrateurs der Domeinen, welke er eene lijst van moesten overleveren aan den Generaal van het Departement, die verpligt was van dezelve, tot den aanbouw van deze woningen, het voordeeligſte gebruik te maken.

3. Dat alle zuikerplantaadjen, die voorheen geſchonken waren aan militaire bevelhebbers, aan de Administrateurs der Domeinen moesten terug gegeven worden.

4. Dat alle verkoopingen van roerende of onroerende goederen, gedaan ten voordeele van perſonen, in het eiland woonachtig, vernietigd werden, te weten, na dat de Inboorlingen de wapens hadden opgevat.

5. Dat de Generaals, die in de Departementen het bevel voerden, Generaals van Brigade moesten aanſtellen, om den bouw der vestingwerken, welke men voornemens was op de hoogſte bergen binnen 's lands aanteleggen, te beſturen, en dat deze Generaals van Brigade gehouden waren, van tijd tot tijd, van den ſtaat dier werken verſlag te doen.

Voorts liet DESSALINES ook goud en zilver geld ſlaan met zijne beeldtenis op hetzelve, en verbood, op ſtraffe des doods, eenig geld uittegeven, waarop de beeldtenis van BONAPARTE gevonden werd. — Eenige dagen na de ontruiming van het eiland door de Franſche troepen, gaf hij te verſtaan, dat alle de ſte-

Roover-Opperhoofd; ik zal hier de onaangename taak, welke ik mij had voorgesteld, eindigen, en aan den tijd overlaten om te beslissen over de geloofwaardigheid der gebeurtenissen, welke, na de opdragt der souverainiteit van *St. Domingo* aan DESSALINES, zijn voorgevallen, en om nieuwe stoffen te verzamelen voor de beschrijving van zijn volgend leven. Om echter niets onopgemerkt te laten, wat omtrent zijne bekende geschiedenis wetenswaardig is, zal ik het vlugtige tafereel, dat ik van dezelve geschetst heb, door de volgende afbeelding besluiten.

steden moesten verdelgd worden. Waarschijnlijk was het uit ongerustheid en vrees, dat hij dit voornemen koesterde; doch hij veranderde weldra eenigzins van gedachten, en hoedanig ook voor het overige zijne oogmerken wezen mogen, de steden, die hij eerst veroordeeld had om verwoest te worden, zijn nog in wezen. De *Kaap* is nog altoos in denzelfden staat, waarin haar de Generaal LECLERC gelaten heeft, en zij, die deze stad bezocht hebben, nadat zij nogmaals herbouwd was, kunnen zich niet genoeg verwonderen, dat een zoo groot getal van huizen, binnen zoo kort eenen tijd, weder uit de asch verrezen is.

AF-

AFBEELDING

VAN

J. J. DESSALINES.

Dessalines is omtrent zes-en-veertig jaren oud; zijne lengte is vijf voeten en twee duimen; voorts is hij ſterk en gezet. Het geheel van zijn gelaat teekent ruwheid en woestheid. Hij heeft een dik en tusſchen de ſchouderen ingedrukt hoofd, een ſtraffen oogopſlag, een zeer platten neus en dikke lippen. Zijne gewone kleding is die van Diviſie-Generaal. Hij draagt meestal een karmoſijn rooden gordel, piſtoolen en een ſabel.

Wat zijn karakter betreft, hier van zal men reeds een vrij juist denkbeeld kunnen maken; doch zie hier nog eenige trekken, welke hetzelve nog des te beter zullen leeren kennen. Niet alleen is hij listig en ſchijnheilig, maar boven dien onbeſchoft, oploopend en geweldig van aard. Hij boezemt alles, wat hem omringt, een ſoort van ſchrik in, welke des te meer gegrond is, daar hij geene zwarigheid

maakt,

maakt, om bij de minſte tegenſpraak zich zelven regt te verſchaffen met den dolk, de ſabel of het pistool.

Voor het overige is hij zoo lafhartig in den ſtrijd, als wreed, wanneer hij zich verre van het gevaar bevindt. Hij deelt nimmer in het gevecht, maar neemt van verre de beweging zijner troepen waar en geeft dienvolgende zijne bevelen.

Hij is volkomen van alles onkundig. Hij kan noch lezen, noch ſchrijven, alleenlijk weet hij zijnen naam te teekenen. Hij heeft zich in het hoofd gebragt om voor de Negers van *Haïti* eene bijzondere taal te vormen, en twee officieren van zijn gevolg gelast om derzelver beginſelen vastteſtellen.

Na de bloeddorst is liefde tot het goud de hartstogt, die hem het ſterkst beheerscht; hij heeft eenen ſchat verzameld, dien op een millioen dollards berekend wordt, en hij reist nimmer, zonder van muilëzels gevolgd te worden.

Sedert hij Gouverneur-Generaal van het eiland geworden is, ſpreidt hij eene zoo kostbare, als belagchelijke, pracht ten toon, welke hij door knevelarijen goedmaakt. Hij ontvangt gaarne geſchenken van hun, die hem noodig hebben, of eenige bediening van hem begeeren te verkrijgen.

On-

Ongelukkig de genen, die ze hem niet aanbieden; zij halen zich weldra zijnen haat en ongenade op den hals.

Het gezag, waarmede hij bekleed is, heeft hem eene trotsheid doen verkrijgen, waarvan alle zijne publieke acten de kenteekenen dragen. Zijne Proclamatien zijn alleen bedreigingen en beledigingen; men kent onder anderen die, welke hij deed afkondigen, alvorens hij het Spaansch gedeelte van *St. Domingo*, het welk nog door de Franſchen bezet is, ging aantasten; dezelve is een gedenkſtuk der buitenſporigſte en vermetelſte trotsheid. Aan den Spaanſchen Gouverneur van het eiland *Cuba* ſchrijvende, *verbood* hij hem om de Franſche Kapers, die den koophandel van *St. Domingo* onveilig maakten, eene ſchuilplaats te vergunnen, terwijl hij hem bedreigde om het eiland te zullen overmeesteren, wanneer hij hieraan geen gehoor wilde geven.

Onder het masker dezer trotsheid is echter wezenlijke ellende en zwakheid verborgen. De armeè van DESSALINES is tegenwoordig tot op twintig duizend man geſmolten en zelfs zou men naauwelijks vijfduizend man in ſtaat vinden om de wapenen te dragen. De ellende is onder deze troepen ten hoogſten top geklommen. Slecht gekleed en ſlecht betaald, worden

den zij nog slechter gevoed. Een half pond brood en een haring, zie daar het geheele rantsoen van een soldaat; voorts heeft hij geen penning voor zich.

Op het gering getal van plantaadjen, die niet onbebouwd liggen, kan alleen door de vrouwen, kinderen en oude lieden eenigen arbeid worden verrigt. Alle de Rafinaderijen, gebouwen en werktuigen zijn door het vuur vernield. Al het vee is omgekomen, en de voortbrengselen van den landbouw zijn naauwelijks toereikend om in de noodzakelijkste levensbehoeften te voorzien. Nimmer heerschte iemand over eene zoo verschrikkelijke verwoesting.

De middelen van verdediging, door DESSALINES bepaald, ingeval de Franschen eenen nieuwen aanval mogten ondernemen, leveren den laatsten trek op, waarmede wij deze schets zullen besluiten. Bij de nadering van den vijand, moeten alle de inwoners in den omtrek, zonder uitzondering, zich begeven naar de ontoegankelijkste plaatsen in het binnenste gedeelte van het eiland en alle hunne eigendommen aldaar overbrengen, na alvorens de door hun verlatene steden in brand te hebben gestoken. Mogt welhaast de dag aanbreken, waarop alle deze verfoeijelijke snoodaards, ver-

vervolgd en opgesloten in hunne holen, de afgrijsselijke misdaden boeten zullen, waarmede zij de geschiedenis des menschdoms bezoedeld hebben!

Het is voorts bekend, dat DESSALINES, eenigen tijd na de ontruiming van het eiland door de Franschen, zich tot Keizer heeft doen verkiezen en den naam heeft aangenomen van JACOBUS I., Keizer van HAÏTI, en vermits de berigten, in dit werkjen vervat, niet zoo verre gaan, heeft de uitgever gemeend, den lezer geen ondienst te zullen doen met eenige stukken, dien aangaande, en eenige verdere berigten hier te den volgen.

DESSALINES het oppergezag in de Kolonie, onder den naam van Gouverneur - Generaal, verkregen hebbende, was het gemakkelijk te voorzien, dat het hierbij niet zou blijven, vooral niet, wanneer men in aanmerking neemt, dat hij in zijne ondernemingen door de vijanden van *Frankryk* natuurlijk ondersteund wordt. Men zag dus weldra de volgende Acte, waarbij hem het Keizerschap werd opgedragen, verschijnen:

„ Wij Generaals van de armee van *Haïti* begeerig zijnde, om den wensch onzer harten open-

openlijk en op eene wettige wijze te doen blijken en tevens te beantwoorden aan den openlijk verklaarden wil van het Volk van *Haïti.*

„ Overtuigd dat het Oppergezag onverdeeld moet blijven en dat 's Lands belang vereischt, dat de teugels der Regering in handen komen van hem, die zich het vertrouwen, de toegenegenheid en de liefde zijner medeburgers verworven heeft."

„ Geleerd door eene rampzalige ondervinding en de gefchiedenis der natien, dat een volk niet behoorlijk kan geregeerd worden, dan door een eenig man, en dat Hij daartoe den voorrang verdient, die door zijne diensten, zijnen invloed en bekwaamheden het gebouw onzer vrijheid en onafhankelijkheid heeft weten daarteftellen."

„ Overwegende dat na eene lange reeks van ongelukken en wisfelvalligheden het noodig is de veiligheid der burgeren op eene duurzame en onherroepelijke wijze te verzekeren, en dat het beste middel, om dat oogmerk te bereiken, is, het eenig Opperhoofd, het welk gefchikt is om de Natie op eene waardige wijze te vertegenwoordigen en te regeren, eenen grooten en onfchendbaren tijtel op te dragen,

waar door de ganſche magt van den ſtaat in zijne handen geſteld, naar buiten ontzag verwekt en van binnen een onderpand voor de rust en voorſpoed daargeſteld worde."

„ Overwegende dat de tijtel van Gouverneur-Generaal, die te voren is opgedragen geworden aan den Burger JEAN JACQUES DESSALINES, op geene genoegzame wijze den algemeenen wensch uitdrukt, dewijl dezelve eene onder-geſchikte magt onderſtelt, die afhankelijk is van een hooger gezag, welks juk wij voor altoos hebben afgeſchud."

„ Zonder derhalve verder in aanmerking te nemen de beſtendige en hardnekkige weigering van den Burger JEAN JACQUES DESSALINES, om die magt aantenemen, welke hem door het volk en de krijgsmagt is opgedragen, op den tijd der verklaring van onze onafhankelijkheid, als zijnde zulk eene weigering ſtrijdig met de belangen en de welvaard van dit Land; zoo dragen wij op aan den gemelden JEAN JACQUES DESSALINES den tijtel van KEIZER van HAÏTI, met regt om zich eenen Opvolger te verkiezen en te benoemen."

„ Wij verlangen, dat deze ongedwonge wensch onzer harten, reeds door het volk begeerd, hem, zonder uitſtel, ter zijner be-krach-

krachtiging aangeboden en ook dadelijk in werking zal gebragt worden door een Decreet van den Senaat, welken daartoe buitengewoon zal bijeengeroepen worden."

Te *Port-au-Prince* het eerſte Jaar der onafhankelijkheid van *Haïti.*

VERNET,
Minister van de Financien.

CLERVAUX, CHRISTOPHE,
Commandanten van de noordelijke Diviſien.

PETION, GABARD, GOFFRARD,
Commandanten van Diviſien en Raden van Staat.

Behalve door deze perſonen, was dit geſchrift ook nog onderteekend door twee honderd acht en vijftig anderen, beſtaande in Staats-raden, Staf-officiers en de Hoofden der verſchillende Departementen van het Gouvernement.

Al aanſtonds daarna deed DESSALINES eene Proclamatie afkondigen, waarbij hij verklaarde de hem opgedragene waardigheid aantenemen, en welke wij om derzelver zonderlingen inhoud ook hier zullen laten volgen.

De Gouverneur - Generaal van Haïti *aan de Generaals van de Armee en de Civile en Militaire Officieren, de ſtem des volks.*

BURGERS!

„ Is er in mijn oog eene overweging, die het aannemen van den doorluchtigen tijtel, mij door ulieder vertrouwen opgedragen, kan billijken, zoo is het buiten twijfel mijn ijver in het waken voor de welvaard van dit Rijk, en mijn goede wil, om onze onderneming onwrikbaar te maken; eene onderneming, die bij de Natien, welke vrienden der vrijheid zijn, een denkbeeld zal verwekken, niet dat wij een hoop oproerige ſlaven, maar dat wij menſchen zijn, die onze onafhankelijkheid gevestigd hebben, in weerwil van alle de vooroordeelen, die de mogendheden doorgaans voeden tegen een volk, hetwelk, gelijk wij, de bewerker is van zijne eigene vrijheid, en dat geene gelegenheid gehad heeft om buitenlandſche hulp interoepen, ter vernieling van den afgod, waaraan het opgeofferd werd.

„ Deze afgod verſcheurde, even gelijk Saturnus, zijne kinderen; doch wij hebben dien afgod onder onze voeten vertreden. Dat wij echter het aandenken onzer rampen niet uit

ons

ons geheugen wisfchen. Zulks zal een krachtig behoedmiddel zijn tegen de verrasfingen van onze vijanden, en ons verfterken tegen alle denkbeelden van eenige toegevendheid jegens hun."

„ Indien gematigde driften den gewonen mensch kenmerken, zoo zullen halve maatregelen den fchielijken loop van onze omwentelingen ftuiten."

„ Sedert Gijlieden het dienvolgens voor het wezenlijk belang van den Staat geraden hebt gevonden, dat ik den rang zoude aannemen, waartoe Gijlieden mij verheven hebt, heb ik, door dezen nieuwen last, nieuwe verpligtingen van mijn land op mij geladen. Ik heb, federt langen tijd, alles aan hetzelve opgeofferd; maar nu gevoel ik, dat fterker en heiliger banden mij verbinden. Ik gevoel, dat ik verpligt worde om onze onderneming ten einde te brengen door wijze wetten, die met onze gewoonten overeenftemmen, zoo dat ieder Burger de vrijheid zal kunnen genieten, zonder de regten van anderen te benadeelen en zonder dat gezag, hetwelk voor het algemeen geluk waakt, te beledigen. Met één woord, door het aanvaarden van dien last, die even zoo zwaar als roemrijk is, komt zoo wel het kwaad, als het goed, dat uit mijn Bewind zal volgen, voor mij-

mijne rekening; maar vergeet echter niet, dat het een tijd is van ſtorm, in welken Gij mij het roer van het ſchip van Staat in handen gegeven hebt."

„ Ik ben een ſoldaat; oorlog is altoos mijn deel geweest, en zoo lang als de wreedheid, de barbaarsheid en hebzucht onzer vijanden hen naar onze kusten zullen voeren, zal ik Uliedér keus billijken, en aan Uw hoofd ſtrijdende, zal ik toonen, dat uwen Generaal te zijn altoos mijn roem zal uitmaken."

„ De hooge rang, tot welken ik verheven worde, verzekert mij, dat ik den vader geworden ben mijner Medeburgers, wier verdediger ik geweest ben; doch de vader van een huisgezin van oorlogslieden dult nimmer dat het zwaard ſlaapt, wanneer hij den moed, dien hem bezielt, tot zijne nakomelingen wil overbrengen en hen gewennen te vechten."

„ Gijlieden zijt het, Generaals en andere militairen, die na mij tot den hoogſten rang geregtigd zijt, welke ik thans aanſpreek. Gelukkig, zoo ik mijn gezag zal kunnen overdragen op hun, die hun bloed voor het land geſtort hebben. Ik ſta af, ja ik ſta plegtig af van de onregtvaardige gewoonte, om de magt, waarmede ik bekleed ben, in mijne familie overtebrengen."

„ Ik

„ Ik zal nooit achtſlaan op eenigen rang, wanneer de vereischten om wel te regeren niet in denzelfden perſoon vereenigd zijn; dikwerf is hij, die de driftige oploopendheid der jeugd weet te verbergen en te beteugelen van meer nut voor het geluk van een land, dan een oud en ervaren hoofd, hetwelk ſomtijds bedaard is op het oogenblik, waarin ſtoutmoedigheid alleen kan beſlisſen."

„ Het is op die voorwaarden, dat ik uleider Keizer worde, en wee hem, die naar eenen troon zal ſtaan, — welken door de dankbaarheid des volks is opgerigt, — met eenig ander oogmerk, dan dat van een Vader des huisgezins."

DESSALINES,
Gouverneur-Generaal.

BOISTROND-TONNERRE,
Adjudant-Generaal.

Was de Keizerlijke waardigheid als nu aan DESSALINES opgedragen en had hij zich zulks, gelijk natuurlijk was, laten welgevallen, zoo moest hij ook gekroond of ten minſte ingehuldigd worden, en zie hier hoe dit in zijn werk ging:

Drie dagen voor de Ceremonie begaven zich de Negers, uit alle de oorden van het eiland, met geheele benden, naar *Port-au-Prince*. Al-

le de wegen waren met mannen, vrouwen en kinderen overdekt, die, om des te gemakkelijker te gaan, volſtrekt naakt waren, en hunne kleederen en leeftogt op ezels deden dragen.

Op den dag, toen de plegtigheid zou plaats hebben, deed het geſchut zich reeds in den vroegen morgen hooren. Op dit teeken kwamen de Negers uit hunne hutten en liepen in allerijl naar het *Veld van Mars*. Het ſchieten uit grof geſchut en klein geweer hield, zonder tusſchenpoozen, aan, gedurende een uur. De Troepen, ten getale van zeven duizend man, formeerden een Bataillon quarré. De Generaal CHRISTOPHE vervolgens een opgerigt ſtellaadje beklommen hebbende, begon de Acte te lezen, welke de benoeming van DESSALINES behelsde; doch door het gedruis dezer menigte was het niet mogelijk een enkel woord te verſtaan van 't geen hij zeide of wilde zeggen. Naauwelijks zweeg CHRISTOPHE, of een ſcherp en doordringend geſchreeuw deed zich hooren. Eene zaal, uit planken zamengeſteld, ontving weldra deze geheele menigte, welke daar binnen drong met al de drift eener gretige nieuwsgierigheid, om getuige van de plegheid te zijn.

Zoodra de Burgerlijke en Militaire Officieren hunne plaats genomen hadden, verſcheen

JA-

JACOBUS I, (aldus laat zich DESSALINES als Keizer noemen) aan zijne regterzijde hebbende den Heer PETION en aan zijne linker den Abt DESFONTAINES. Bij hunne intrede hief een Choor van Zangers, door het orgel geaccompagneerd, een godsdienstig gezang aan. De zaal was amphitheaters-gewijze ingerigt; in derzelver midden was eene verhevene plaats, welke men van beide zijden opklom, en geheel de plegtigheid beſtond in eenen Eed, dien de nieuwe Souverein van *Haïti* heeft afgelegd in handen van den Abt DESFONTAINES.

DESSALINES heeft bij zijnen eed gezworen, de onafhankelijkheid van het eiland te handhaven, altoos gereed te wezen zijn leven opteofferen voor de vrijheid des volks, en bij zijnen dood het gezag te zullen overgeven aan dien der Burgerlijke of militaire Officieren, welke, door zijne diensten, en door zijne verknochtheid aan 't Vaderland, meest waardig zal zijn hetzelve te voeren.

Na den eed te hebben afgelegd klom Keizer JACOBUS af en mengde zich onder de Officieren zijner troepen, ten einde hunne gelukwenſchingen te ontvangen; vervolgens ſtelde hij zich aan het hoofd van de Grenadiers der tweede Diviſie van *de Kaap*. Hij droeg hetzelfde kleed als naar gewoonte en het eenigſte, wat

hem onderſcheidde, was eene groote muts, met diamanten bezet.

Zoodra hij zijne ſabel had getrokken, verhief zich het geroep van: *Leve* DESSALINES! *Leve* JACOBUS I! van alle kanten. Men begaf zich als toen naar de kerk, waar een *Te Deum* gezongen werd. Het geleide kwam op het *Veld van Mars* terug. De troepen werden naar huis gezonden, en DESSALINES, verzeld van zijne voornaamſte Officieren, begaf zich naar den Kommandant van *Port-au-Prince.*

De nieuwe Keizer heeft, gedurende al dien tijd, geene wachten rondom zich begeerd, noch te paard willen klimmen, dan na zijne troepen weggezonden te hebben.

De nacht, welke op dezen dag volgde, werd aan de onmatigſte en luidrugtigſte vreugde toegewijd. Men heeft echter opgemerkt dat er weinige dronken Negers gezien waren; doch met de lieden van de kleur was het anders geſteld; deze zag men hier en daar op de ſtraten van *Port-au-Prince* liggen. Voor het overige ſloeg de openbare vreugde tot krankzinnigheid over. Men zag, waar men zich wendde, mannen en vrouwen ſpringende en danſende, ſommigen half, anderen geheel naakt.

De Officieren en de Magiſtraat gaven den volgenden dag een groot middagmaal aan den Kei-

Keizer, die vervolgens naar de *Kaap* vertrok en aldaar verbleef.

Een der eerfte zorgen, waarmede hij zich vervolgens bezig hield, was het aanleggen eener zeemagt. Hij benoemde twee Admiraals en eenige Schouts bij Nacht, gelijk hij ook dadelijk een getal van twintig Schepen in Commisfie ftelde, waartoe hem de Amerikanen zeer behulpzaam waren, als hebbende hij van hun reeds verfcheidene vaartuigen ontvangen van 10 a 12 ftukken gefchut en voerende ieder 70 a 100 man Equipagie; alsmede eene zeer groote hoeveelheid buskruid.

Hij was ook weldra bedacht om alle verdere uitwijking der inboorlingen, waartoe natuurlijk met vreemde Schepen overvloedige gelegenheid moest zijn, krachtdadig te beletten, en liet te dien einde de volgende Publicatie afkondigen:

DE VRIJHEID OF DE DOOD!

JACOBUS DE EERSTE, *Keizer van* Haïti.

In onze overweging genomen hebbende de befcherming en goeden wil, dien wij verleenen aan Buitenlanders, welke koophandel met ons drijven; doch die, in plaats van zich daarmede bezig te houden en de wetten van het

land

land te eerbiedigen, zich veroorloven de vlugt te bevorderen zoo van mannen, als vrouwen van de kleur, inboorlingen zijnde van dit land, zoo bevelen wij, dat het volgende, met de uiterste gestrengheid, zal ter uitvoer gebragt worden.

I. Ieder Kapitein van een Schip, aan welks boord een of meer personen, *inboorlingen* zijnde, zullen gevonden worden, om dezelve buiten 's Lands te vervoeren, zal gearresteerd en in de gevangenis gezet worden, en daarin tien maanden verbleven hebbende, naar zijn eigen land gezonden worden en nimmer in het Keizerrijk van *Haïti* weder mogen terug keeren; doch het Schip en lading zal ten voordeele van het Rijk verbeurd verklaard worden.

II. Ieder inboorling, die men aan boord van zulk een buitenlandsch Schip zal vinden, zal terstond op de publieke plaats worden doodgeschoten.

De Generaals van Divisien en Brigaden, alsmede de onderscheiden Bevelhebbers worden met de uitvoering van dit Decreet belast.

Gegeven in ons Keizerlijk Paleis aan de *Kaap*, den 22sten October 1804, het eerste Jaar onzer Onafhankelijkheid en van onze Regering

JACOBUS.

Op order van den Keizer

CALRONNE, *Generaal van de Ruiterij van zijne Keizerlijke Majesteit.*

Dat

Dat deze bedreiging in geene ijdele woorden bestond bleek weldra duidelijk; men sneed de ongelukkigen hunne laatste toevlugt onbarmhartig af; willens of onwillens, was dus ieder gedwongen om onder het bewind van eenen wreedaardigen Neger te blijven leven, en men weet met welk eene bovenmatige strengheid men hier omtrent handelde, zoo zelfs, dat men veel verder ging, dan het bevel van DESSALINES inhield; uit het volgend geval zal dit genoegzaam blijken.

Toen het schip de *Pelgrin* van *Philadelphia* op de reede lag van *Kaap-François*, hadden twee ongelukkige Blanken en eenige Mulatten middel gevonden om aan boord van hetzelve te komen en zich in het hol van het schip te verbergen. CHRISTOPHE, van hunne vlugt berigt gekregen hebbende, deed terstond den Kapitein en super Carga van het schip, die zich juist aan de *Kaap* bevonden, bij zich ontbieden en ondervroeg hen over het gebeurde; doch zij verklaarden van niets te weten; dan in weerwil van die verklaring, zond CHRISTOPHE terstond een Detachement Soldaten naar het schip, die de planken van het Dek, waaronder zich de ongelukkigen verborgen hadden, openhakten en deze lieden vervolgens naar land bragten, alsmede den Stuurman Mr. TATE.

Naau-

Naauwelijks aan land gekomen zijnde, vernamen zij reeds het lot, dat hen te wachten ſtond. Mr. TATE eenige van zijne landslieden onder het volk ziende, ſprak hij hen met eene luide ſtem aldus aan: „ Amerikanen! zult gij dul„ den dat men mij naar de galg brengt, zon„ der iets te doen om mijne onſchuld te too„ nen." — „ Ja," zeide een van hun, (de ſuper Carga van een ſchip van *Baltimore*) „ ik biede u mijn getuigenis aan;" doch op het oogenblik kreeg een der Soldaten van CHRISTOPHE bevel om, met zijn bajonet, dezen braven Amerikaan te doorſteken.

De ongelukkigen, die aan land gebragt waren, werden, uitgezonderd Mr. TATE, terſtond geboeid en gezamenlijk met hem naar de geregtsplaats, of de galg, die daar altoos gereed ſtaat, gebragt. Men deed hen derwaards gaan met den ſtrop om den hals, en men hing hen allen op. Mr. TATE, wiens handen niet gebonden waren, trachtte zich met geweld van den ſtrop te ontdoen; doch kon het niet verder brengen, dan dezelve onder zijn kin te ſchuiven, hetwelk ten gevolg had, dat zijne Beulen hem langer met den dood zagen worstelen. Op het ſchavot klimmende, had Mr. TATE de onvoorzigtigheid, om zijnen last, met betrekking tot de ongelukkige inwoners van

St.

St. Domingo, te openbaren: „ Amerikanen," zeide hij, „ Getuigen van mijnen dood! Gij weet dat ik ſterf, om dat ik mijn pligt gedaan heb, door de bevelen van mijne Opperhoofden getrouwelijk ter uitvoer te brengen."

En waarlijk over zoodanig eenen last behoefde hij zich niet te ſchamen. De toeſtand toch der ongelukkige inwoners van *St. Domingo* was ten alleruiterſte rampzalig De weinige Blanken, die in den eerſten moord nog geſpaard waren, werden ſedert, van tijd tot tijd, omgebragt, naar de grilligheid van hunmeesters, van welke zij nu ſlaven geworden waren. Ieder dus, die maar eenig gevoel van menſchenliefde in zijn hart omdroeg en zich in de gelegenheid bevond, moest natuurlijk trachten deze ongelukkigen te redden, al ware het dan ook, dat ſommigen derzelver zich te voren omtrent hunne ſlaven niet in alles zoo gedragen hadden, als zij behoorden te doen. Wie toch denkt om zoo iets, wanneer hij zijnen medemensch in zoo hoogen nood ziet? Het volgend geval is dus ook te treffend, dan dat wij hier niet gaarne aan hetzelve eene plaats zouden inruimen.

In de laatſte dagen van de maand November 1804 kwam het oorlogſchip de *Theſée*, hetwelk ten westen van *St. Domingo* kruistte, op

op de Reede van *St. Nicolaas*, en een weinig daarna kwam er een Engelsch Fregat digt bij hetzelve ten anker. Dit ſchip eene ſloep naar land gezonden hebbende, was het volk van dezelve niet weinig verwonderd, ziende, toen zij digt aan wal gekomen waren, dat eene bejaarde Dame en eene jonge Juffer zich beiden van eene hoogte in zee wierpen, op hoop van hulp uit de Boot te zullen krijgen. Zij waren beiden Blanken. Dan op het oogenblik, toen die twee ongelukkigen deze wanhopige daad ter uitvoer bragten, in het aanzien van het woeste volk, dat zich in den omtrek bevond, zag men een ander jong meisjen loopen en zich ook gereed maken om in zee te ſpringen, waarin men haar echter wreedaardig verhinderde; zijnde dit de dochter en zuster van haar, die zich in zee geworpen hadden. Zoodra het volk van de ſloep de beide menſchen zag, haalde het hen op en bragt hen gelukkig aan boord van het Fregat, onderrigtende voorts den Kapitein MURRAY van het gebeurde, die, het bitter gejammer hoorende der Vrouwen, de eene om hare dochter, de andere om hare zuster, die zij voor zeker hielden dat hare vlugt met den dood zou moeten boeten, terſtond daarop de ſloep andermaal naar den wal zond, met last, om de zwarten

te

te bedreigen, dat, zoo zij niet terſtond het jonge mensch aan den Officier van de ſloep overgaven, hij het Fort zou beſchieten, welke bedreiging die uitwerking had, dat de jonge Juffer overgegeven en bij hare moeder gebragt werd, en men kan zich niet verbeelden, welk een aandoenlijk tooneel het opleverde, toen zij zich weder bij elkanderen bevonden.

Dan, wie zou kunnen gelooven, dat de barbaarſche Negers nog de ſtoutheid zouden gehad hebben om hunne prooij te vervolgen? Een van hun, in de uniform van een Officier, kwam aan boord van het Fregat en eischtte, dat de moeder en hare dochters weder aan land zouden gezet worden, en toen hem zulks geweigerd werd, had hij de ſtoutheid om met geweld in des Kapiteins kamer te willen dringen; doch de Lieutenant gaf hem zulk eenen geweldigen vuistſlag, dat hem het bloed uit neus en mond liep, het welk hem de partij deed nemen om zich in zijne kanoe te begeven en naar land terug te keeren.

De drie Dames, die door zulk een wanhopig beſluit den dood ontſnapt waren, kwamen gelukkig te *Jamaika* aan en deden een treurig verhaal van den toeſtand op *St. Domingo.* Zij zelve hadden tot nog toe alleen haar leven behouden, door met groot geduld den allerlaagſten arbeid te verrigten.

Was dus de toeſtand der weinige Blanken, die als nog op *St. Domingo* waren overgebleven, allerbeklagelijkst, de Negers integendeel ſloegen tot een ander uiterſte over en baadden zich in weelde en overvloed. Het is reeds eene oude opmerking, dat hij, die uit een lagen ſtaat ſpoedig tot eenen hoogen rang verheven wordt, gewoonlijk zijnen toeſtand misbruikt en geene gematigdheid in zijn gedrag in acht neemt, en hoeveel meer moest dit het geval zijn bij woeste Afrikanen, wien alle burgerlijke beſchaving vreemd was en die op eenmaal van ſlaven meesters wierden? Bovendien verkregen zij behoeften, welke zij te voren niet kenden, en waardoor zij allerlei weelde en gerijfelijkheden des levens natuurlijk op hooger prijs moesten ſtellen. Even als de vermogende en trotſche Europeanen, werden zij begeerig naar kostbaar huisſieraad, edele geſteenten en goede cier. Zij vonden het zeer aangenaam om de vruchten van hunnen roof rustig te genieten en de levenswijs, welke zij hebben aangenomen, zal hen ongetwijfeld niet ligt weder lust doen krijgen om in bosſchen en holen hun verblijf te houden. De gegrondheid dezer aanmerkingen blijkt ten overvloede uit de pracht en weelde, welke bij hunne maaltijden en feesten plaats heeft. Vóór zelfs dat DESSALINES den hoog-

ſten rang verkregen had, waren dezelve reeds opmerkelijk door brasſerijen en overdaad, en het festijn, hetwelk op den 12den Februarij 1804 door de Vrouw van DESSALINES gegeven werd, munt zoo zonderling hier in uit, dat wij de omſtandigheden, welke hetzelve verzelden, niet nalaten kunnen te vermelden.

Den dag, vóór dit festijn, zond men Invitatie-Billietten rond; gedrukt op fijn papier, met vignetten in 't goud en van dezen inhoud:

Aan de Kaap, 11 Febr. 1804.

„ Mevrouw DESSALINES noodigt N. N. op
„ een Diné en Bal, 't welk zij voornemens is
„ morgen te geven, preçies ten zeven uren in
„ den avond. Zij hoopt dat . . . . . . haar
„ het vermaak en genoegen niet zal weigeren
„ om van de partij te zijn."

Terzelfder tijd werd aangezegd, dat, uit hoofde van dit festijn, de Schouwburg (die altoos des Zondags open is) vroeger zou beginnen dan naar gewoonte; en dat de genoodigden de gelegenheid zouden hebben, zich aldaar bijeentevoegen, om zich gezamenlijk naar de plaats der festiviteit te kunnen begeven; hetwelk, het tooneel ten vijf uren geopend zijnde, ook aldus plaats had, en tegen acht uren

bevonden zich de gasten voor de groote deur van het huis des Generaals.

Dit huis is een groot en ruim gebouw, op een kleinen afstand van de straat gelegen, en voor hetwelk eene gezande laan en een groen perk gevonden wordt. De toegang tot het hekkenwerk van de huisdeur was verlicht met omtrent duizend Lampions. Men ging door het Voorportaal en trad in eene groote Zaal, welke voor het feest gebouwd was, hebbende omtrent dertig voeten in de breedte en driehonderd voeten in de lengte, en versierd met tapijten, gebloemte en boomtakken, drie honderd Lampions in kleuren, welke rondom aan de wanden hingen, vier groote *Girandoles* op de tafel, twaalf groote spiegels, en een marmeren beeld in ieder der vier hoeken van de Zaal, in eene Nis geplaatst. De tafel was voorzien van allerlei spijzen; allerlei vleesch, groenten, gevogelte, gebakken, pasteijen, confituren, zuikers en alle Liqueuren, welke mogelijk waren te bekomen, Bourdeausche-, Madera- en Champagne- Wijnen, enz.

Aan tafel waren 250 personen, die aanzaten, behalve eene menigte anderen, welke staande moesten blijven. Zie hier de orde waarin de genoodigden geplaatst waren: De Generaal CHRISTOPHE zat in het midden van den disch; Madame

me

me DESSALINES aan deszelfs regter en zijne vrouw aan de linkerhand; voorts 6 a 8 zwarte Generaals en zoo veel Kolonellen en andere perfonen van hoogen rang; wijders de voornaamfte Officieren van 't Gouvernement en het Leger, die zich toen aan de *Kaap* bevonden. Men zag er ook den Kapitein en alle de Officieren van een Engelsch Oorlogfchip, omtrent dertig Amerikanen, een groot getal Franfche inwoners van de aanzienlijkfte klasfe en eene overvloedige menigte van Mulattinnen en Negerinnen.

De tafel was omgeven van foldaten, gelast om het gepeupel te verwijderen, 't welk in menigte was ingedrongen, om deze keurige vertooning te aanfchouwen. Een groot aantal Muzijkanten fpeelde gedurende den tijd van dit festin.

Deze maaltijd naderde, meer dan iets, wat men zien kan, aan het denkbeeld, 't welk men zich gewoonlijk maakt van een Banket der oude Fabel-Goden, ten minste het is zeker dat nimmer in *Amerika* eenig festijn in praal en kostbaarheid aan denzelven evenaarde.

De Generaal CHRISTOPHE had een kleed aan van geborduurd fcharlaken met goud gegalonneerd; zijn groote hoed was opgetoomd en omboord met een point d'Efpagne; voorts beftond zijne overige kleeding in een geborduurd vest en pantalon van Nankin, kostbaar op de naden be-

werkt, Laarſen met geborduurde kappen en gouden kwasten. — De overige Officieren, die zich aan tafel bevonden, waren naar evenredigheid uitgedoscht; velen echter deden niet onder voor hunnen Generaal.

Madame DESSALINES was in eene effen Robe gekleed, haar hair, of liever hare wol, was met kunst-bloemen, paarlen en kammen, hare ooren met kostbare ſtrikken en pendanten, hare armen met Brasſeletten verſierd; om haar duim praalde een hoepring, met een klein goud uurwerk van Diamanten omgeven, hetwelk verſcheiden duizend Dollards waardig was. De overige Dames van rang waren mede met paarlen en zelfs met allerhande beuzelingen beladen; maar geen harer was zoo buitenſporig uitgeſtreken, als de vrouw van den Generaal.

Na het eindigen van den maaltijd werden er verſcheiden gezondheden door CHRISTOPHE ingeſteld, en men beantwoordde dezelve met luidrugtige en verdubbelde toejuichingen. Men dronk onder anderen op de gezondheid van den Generaal van *Haïti*, (DESSALINES niet tegenwoordig zijnde) voorts op die van zijne Groot-Brittanniſche Majeſteit en op die van den Preſident der Vereenigde Staten, welke ieder in den zijnen door de Zwarten, door de Engelſchen en de Amerikanen werden toegejuicht.

Ver-

Vervolgens begaf zich het gezelſchap in de onderſcheiden gedeelten van het huis en den hof, terwijl de tafels opgenomen en de toebereidſels gemaakt werden tot het Bal, 't welk al ras eenen aanvang nam. De Contre-danſen vielen het meest in den ſmaak en wierden goed en met gratie uitgevoerd. Hier danste een welgemaakt Franschman met een lelijk, afzigtelijk zwart aangezigt; daar walstte eene jonge, zedige, lelieblanke ſchoonheid met een vetten, platneuſigen Neger, het aanzien hebbende van den Satan in perſoon.

Deze ongelukkige Juffers waren intusſchen zeer te beklagen, daar zij genoodzaakt waren zich naar de omſtandigheden te ſchikken; vooral moesten zij een onaangenaam gevoel van haren toeſtand hebben, wanneer haar de gedachte inviel, dat zij welligt te eenigen dage ſtonden vermoord te worden door de hand zelve van deze hare Cavaliers, gelijk ook werkelijk niet lang daarna met velen het geval was.

Men had in een vertrek, vol van zulk een talrijk danſend gezelſchap, meest kleinen Adel, en allerlei ſoort van menſchen, bij de hitte van het klimaat, eene zeer onaangename lucht moeten verwachten; doch het algemeen gebruik van muskus en andere parfumen bragt te weeg, dat men niets dergelijks ontwaar werd; en de lucht

lucht was in deze danszaal op *St. Domingo* zoo zacht en zuiver als zij ergens elders wezen kon, waar allerlei foort van parfumen niet zo fterk gebezigd worden.

Men danstte tot den dag aankwam, terwijl velen van 't vermoeide gezelfchap zeer gemeenzaam op de ftoelen waren ingeflapen. De zon opgekomen zijnde, begaf men zich aan een Collation, waarop ook Ajuin-Soepen werden toegediend, waarna men van de Gastvrouw affcheid nam en ieder naar zijn verblijf terug keerde.

Met ziet dus hieruit welk eene levenswijze de Negers, ten minfte de voornaamfte onder hun, hebben aangenomen en hoe grootelijks dus ook hunne behoeften moeten vermenigvuldigd zijn. De toekomst zal moeten leeren of zulks niet eindelijk tot hun verderf zal ftrekken.

